

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 329

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Klevetnikom.

»Samouprava« je nedavno posvetila dolg članek »Slovenec« in SLS. Članku se pozna, da je kukavičje jajce, ki ga je kak pristaš slovenskega »plemena« znesel v ta list, da natvezi srbski javnosti budalosti, kakršnim bi se v Sloveniji prav vsak otrok krohotal. O SLS in »Slovenec« trdi ubogi članek, da sta protinarodna, republikanska, da podpirata boljševike in širita v Sloveniji boljševizem, da imata zveze s sovjeti, da sta pozdravljala Ljenina, ko se je bojda enkrat peljal mimo Slovenije in tako naprej — pač ni vredno, da bi ponavljali te neumno-zlobne fantazije.

Kakor smo rekli: V Sloveniji bi bile take faži nemogoče. »Samoupravin« članek greši pač na nepoučenost srbskih bravcev in misli, da jim lahko natvezi o Sloveniji karkoli jim hoče, ker morebitnega odgovora v »Slovenec« itak ne bodo brali. Zato nas »Samouprava« tudi ne bo pripravila do tega, da bi ji dokazovali stvari, ki jih njen članek brez dokazov zlobno taji. Vsak Slovenec ve, da je prvo resolucijo za združevanje južnih Slovanov sklenilo in objavilo katoliško akademsko društvo »Danica«. Člani »Danice« pa so bili tedaj baš sedanji voditelji SLS. »Samoupravinemu« član karju je brez dvoma tudi znano, da je tedaj ravno »Slovenski Narod«, ki je danes deležen njene blagodejne zaščite, napadal »Danico«, da je protidržavna. To je bil samo začetek. In nadaljevala je boj za osvoboditev Slovenije izpod habsburške oblasti Slovenska ljudska stranka in njeno časopisje, dokler ni svetovno klanje pospešilo razpada trhle monarhije. To ve v Sloveniji vsak liberalci in radikal — tudi »Samoupravin« članek to ve. Zato je samo zloba narekovala vprašanje: »Ali je v Slov. ljudski stranki sploh kak človek, ki ni bil fanatičen avstrijakant?« Tako oklevetanje Slovencev se pač ne spodobi za glavno glasilo najmočnejše srbske stranke.

Republikanstvo v SLS naj bi bil drugi šlager, ki naj postavi našo stranko v slabo luč v monarhistični Srbiji. Celjska resolucija »Samouprav« ni všeč. Pa naj bo komu všeč ali ne, SLS je ljudska in krščanska stranka, ki ji je vprašanje oblike vladavine podrejeno splošnemu blagru. »Samouprava« naj prime za usesa režim, katerega ona zagovarja in ki z neverjetno doslednostjo uničuje blagostanje Slovenije in s tem ustvarja hujše in nevarnejše nezadovoljstvo kot vsak republikanizem ali magari boljševizem.

»Samoupravi« tudi ni prav, da »Slovenec« in SLS nista zadovoljna s sijajno zunanjo in notranjo politiko v državi. Vprašamo »Samouprav«: Ali je zadovoljen z uspehi svoje zunanje politike dr. Ninčič? Ali mu vedni porazi napram Italiji pletu lavorike? Ali je zanj prijetno, da n. pr. Chamberlain in Mussolini na sestanku razdeljujejo interesne sfere na Balkanu? Ali je za državo in posebej za Slovenijo dobro, da nimamo nobenega prijatelja, ki bi kaj storil za pravično rešitev koroškega vprašanja? Ali naj bo SLS zadovoljna s tem, da kraljevina SHS kot najmočnejša država na Balkanu ne more in ne sme podvzeti prav nobenega iniciativnega koraka za končno upostavitve reda in miru med temi ubogimi narodi, ki se koljejo, kadar se to poljubi plačancem?

Ali naj dr. Korošec neha klicati, da je »sem slovanskim narodom treba edinosti, da Južni Sloveni potrebujemo pomoči in to nujne pomoči stotomilijonskega bratskega ruskega naroda. Ali je za našo državo morda koristno, da bo ves svet popreje upostavljal prijateljsko razmerje z Rusijo, kot naša država, ki je tudi slovanska? Ali naj bomo končno zadovoljni s porazi, ki jih doživlja naša diplomacija pred mednarodnimi forumi?

Eminentno državotvorno delo vrši naš list in naša stranka, da opozarja na vse te napake in to v krepkejši in odločnejši obliki kot je morda to raznim bankarskim klikam in čaršijam v Belgradu prav. To ve tudi »Samouprava« pa kljub temu natolcuje. Kako naj kvalificirano tako pisanje?

O notranji politiki v kateri nas »Samouprava« počasti s separatisti, ne bomo danes govorili. Sila razmer bo tudi »Samoupravi« dopovedala, da ima SLS kot zastopnica slovenskega prava, da vstraja pri svojem avtonomističnem programu. Že današnje stanje v državi kaže, da je revizija ustave in tem zmislu nujna državna potreba, ki jo bo najbližja bodočnost tudi krogom okoli »Samouprave« brezobzirno diktirala.

Naročajte »Slovencu«!

Nova ogromna davčna bremena.

R - R vlada zahteva ponovno zvišanje davkov v Sloveniji.

PREDLOGI OPOZICIJE ZA ZNIZANJE DAVKOV ODKLONJENI. — FIKTIVEN PRORAČUN. — ZA SLOVENIJO ZVIŠANI DAVKI ZA 18.000.000 Din. — VSAK SLOVENEK PLAČA 83.82 DIN, SRB PA 47.42 DIN.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Predsednik fin. odbora Radonjić je otvoril ob 5 popoldne sejo, nakar je zastopnik fin. ministra minister za javna dela, Uzunović, podal kratak ekspozé o dohodkih, ki so preračunjeni na 12 milijard 900 milijonov Din. V ekspozéju je posebno poudarjal, da so ti dohodki taki, da jih bo mogoče dobiti in da država lahko pričakuje, da se bodo vsi ti dohodki stekli v njeno blagajno.

V imenu vladne večine je Stepanović stavil nekatere predloge glede povišanja iziroma znižanja nekaterih davkov. Po tem predlogu bi se znižali sledeči davki:

Davek na poslovni promet od 250 milijonov na 220 milijonov, invalidski davek od 160 milijonov na 140 milijonov, izredne 500 in 30 odstotne doklade od 900 milijonov na 450 milijonov, komorske doklade od 80 milijonov na 70 milijonov.

Nadalje je znižana trošarina od 781 milijonov na 751 milijonov, takse od 1.159 milijonov na 1.119.000.000 Din, carine od 1.706 milijonov na 1.650.000.000, monopolski dohodki od 2.426.000.000 na 2.424.000.000 Din. S tem, da so se dohodki iz saharina znižali za 2 milijona Din.

Vsa ta znižanja so take narave, da se ne pove, kje nameravajo izvesti znižanja. Verjetno je, da se bo to zgodilo v krajih, ki so že dosedaj plačevali manj, kakor dugod.

Zvišali so se neposredni davki za Slovenijo od 83.000.000 na 88.000.000 Din, za Bosno in Hercegovino od 75 na 85 milijonov, za Hrvaško od 115 na 120 milijonov, za Srbijo od 173 na 204 milijone, za Vojvodino od 183 na 195 milijonov Din. Čisti dohodek drž. posestva Belje se določi na 10 milijonov Din, Topole 400.000 Din. Dohodki drž. tovarov za svilu se zvišajo od 44 na 55 milijonov.

V imenu vlade je Stepanović izrazil pobožno željo, da naj bi se znižala cena soli, ukinila doklada na dohodnino, zvišala odkupna cena za tobak in naj bi se pri odkupu pravilno postopalo. Zastopnik fin. ministra ni dal o tem nobene izjave. Zavrnil je prelagatelja in ga potolažil, češ da bo to reševal sam Stojadinović, ko se vrne.

Nato je opozicija stavila več predlogov za zmanjšanje davčnih bremen:

I. Glede posrednih davkov: a) trošarina na sladkor naj se zmanjša od 5 na 2,50 Din, b) monopolne takse naj se znižajo od 3,50 na 2 Din, c) vse sodnijske takse naj se znižajo za 50%, d) prenosne takse se znižajo ob 6 na 4%.

II. Glede neposrednih davkov: 1. izredne drž. doklade na zemljarino naj se zmanjšajo od 500 na 400%, izredne drž. doklade na ostale davke naj se zmanjšajo od 30 na 20%, 2. davek na imovino z vsemi državnimi in ostalimi dokladami se ukinja z dnem, ko stopi proračun za leto 1926-27 v veljavo, 3. dohodnina naj bi se plačevala po sledečem obrazcu:

Davčna obveznost za plačevanje dohodnine se razširja na vse osebe, katerih skupni letni dohodki so večji kakor 15.000 Din, osebe, ki imajo več dohodkov plačujejo te doklade na sledeč način:

Od 16.000 do 19.000	5%
od 19.000 do 25.000	10%
od 25.000 do 35.000	15%
od 35.000 do 45.000	18%
od 45.000 do 50.000	19%
od 50.000 do 100.000	20%
od 100.000 do 200.000	23%
od 200.000 do 300.000	25%
od 300.000 do 500.000	30%
od 500.000 dalje	pa 40%

Na ta predlog se je zedinila celotna opozicija ter ga je pismeno predložila predsedniku fin. odbora. Nato se je pričela debata. Govorila sta dr. Mehmed Spaho in dr. Kosta Kumanudi, ki sta oba kot bivša fin. ministra proračun dohodkov ostro kritizirala in ugotavljala, da je ta proračun absolutno neizvršljiv in da je z ozirom na to fiktiven. S sedanjimi davki je prebivalstvo že itak preveč obremenjeno v svoji davčni moči. Nemogoče si je misliti, da bi bilo mogoče iztirjati skoro 13 milijard. Zagovarjala sta predlog opozicije za znižanje teh ogromnih davčnih bremen.

Nato je dobil besedo posl. Pušenjak, ki je izvajal:

Drž. dohodkiso preračunani na 12 milijard 900 milijonov, na isti znesek so preračunani

tudi drž. izdatki, se čemer se je na papirju doseglo ravnotežje. Vladna večina je predlagala par spreminjavalnih predlogov za razne davke.

Ostale so neenakosti.

Krivični davki, pretirane postavke za nekatere vrste dohodkov, ki se ne bodo dale doseči.

Zato vprašujemo, ali bo mogoče doseči te vsote? Odgovor mora biti negativen. Drž. dohodki za 1924-25 so znašali 11.190 milj. Din, drž. dohodki za 6 mesecev 1925-26 so znašali 5.416.000.000 Din, za celo leto pa bodo znašali 10.852.000.000 Din. Sodeč po teh podatkih smemo pričakovati za l. 1926-27 kvečjemu 11 milijard Din dohodkov, nikakor pa ne 12 milijard 900.000.000 Din.

Iz pregleda izdatkov in dohodkov za 1925-26, se vidi, da je bilo manj drž. dohodkov, kakor je bilo proračunano, da gospodarimo s primanjkljajem, ki je znašal koncem julija 1925 že 420.000.000 Din, četudi niso bili še izplačani vsi proračunski krediti v znesku 1.114 milijonov Din.

Kako je vlada prišla do zneska 12 milijard 900 milijonov Din? Na ta način, da je povečala vse drž. dohodke. Povišala je neposredne davke za 478.000.000 Din, posredne davke (trošarina, takse, carina) za 269.000.000 Din, dohodke iz monopolov za 88.000.000 Din, iz drž. gospodarstva za 1.475.000.000 Din razni dohodki za 47 milijonov Din.

Popolnoma izključeno je, da bi moglo ljudstvo plačevati povišanje dohodkov. Vsi dohodki v lanskem letu pričajo, da je

davčni vijak prenapet

in da ga ni mogoče dalje navijati. Iz razdelitve posrednih in neposrednih davkov vidimo, da se vsota, ki je bila dosedaj določena za Slovenijo, povišuje od 70 milj. na 88.100.000 Din.

Z ozirom na število prebivalstva izkazuje Slovenija najvišje povišanje. Posledica tega je, da pride v Sloveniji na enega prebivalca 83.82 Din posrednih in neposrednih davkov, v Srbiji le 47.42 Din. Ako se razdele še splošni neposredni davki, davek na poslovni promet, invalidski davek, vojaški davek, davek na plače izredna 500 odstot. in 30 odstot. doklada, komorska doklada, na pokrajine po razmerju po plačanih davkih v zadnjem letu, dobimo, da pride v Slovenijo neposrednih davkov 170.64 Din, v Srbiji pa 62.60 Din.

Slovenija plača trikrat več kot Srbija,

dočim je bilo razmerje v prejšnjem proračunu malo ugodnejše, ker je Slovenija plačala samo 2 in pol krat toliko, kakor Srbija. Od vseh pokrajin, razen Vojvodine, kjer pride 10 Din več na osebo, kakor v Sloveniji, plača Slovenija največ davkov.

Povečal se je davek na poslovni promet za 20 milj. in znaša 220.000.000, četrtino tega davka plača Slovenija. Invalidski davek se je povišal od 50 milj. na 140 milijonov Din, petino tega plača Slovenija. Pa še ni dovolj. Slovenija bo plačala radi večjega proračuna tudi največ posrednih davkov, kateri so se znatno povečali: trošarina od 602.000.000 na 781.000.000 Din; ravnotako takse in tako dalje.

Z ozirom na to se je zmanjšal uvoz in izvoz. Delno so se ukinile izvozne carine in bodo dale manj, kakor lansko leto, ko so tudi dale manj, kakor je bilo proračunano. Monopoljski dohodki so se zvišali od 2.336.000.000 na 2.426.000.000 Din in sicer

na račun najrevnejših slojev,

ker je dohodek iz soli povišan za 66.000.000 Din.

Ravnotako ni verjetno, da bi se zvišali dohodki iz drž. gospodarstva. Dvomljivo je tudi, ali bosta drž. posestvi Belje in Topola dali potrebne dohodke drž. blagajni.

Poslanec ostro kritizira postopanje davčnih organov v Sloveniji in stavlja posebne predloge za znižanje davčnih bremen v Sloveniji.

Poslanec je svoja izvajanja končal s sledečim pozivom: V interesu obstoja kmetijstva, obrti, trgovine in

industrije, naj se, dokler se ne sprejme novi zakon oneposrednih davkih upoštevajo resolucije protestnih shodov v Sloveniji.

Poslanci Demetrović (sam. dem.), dr. Polić (HZ), dr. Žanić (HZ) in Moškovičević (zemlj.) so ostro kritizirali predloženi proračun drž. dohodkov.

Koliko je Slovenija v sedmih letih plačala.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Člani fin. odbora so dobili pregled, koliko so posamezne pokrajine plačale neposrednega davka in doklad za vsa leta do 30. septembra 1925 v letih 1919., 1920., 1921., 1922., 1923., 1924. Po tem pregledu je Slovenija v teh sedmih letih plačala 768.825.789 Din, Srbija in Crna gora skupaj pa 1.176.699.574 Din, Hrvatska in Slavonija 1.089.195.813 Din, Bosna in Hercegovina 704.612.036 Din, Vojvodina 1.322.807.419 Din, Dalmacija 136.258.334 Din. Skupaj se je plačalo 5.189.398.569 Din.

Zadruga za kmetijske kredite.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Ravnateljstvo za kmetijske kredite je včeraj pričelo s sejami. Prve seje se je udeležil kmetijski minister Vasa Jovanović, ki je poudaril pomen zakona za dosegdo intenzivnega kmetijstva. Po ministrovem odhodu se je vršilo konstituiranje ravnateljstva. Za predsednika je postavljen podpredsednik Narodne banke Mijatović, za podpredsednika Sava Kukić, podnačelnik kmetijskega ministristva. Ravnateljstvo se je razdelilo v izvrševalni in nadzorstveni odbor. V izvrševalnem odboru so vsi člani ravnateljstva, ki so v Belgradu, zunanji pa so v nadzornem odboru. Najprej so obravnavali pravila za krajevne zadruge za kmetijske kredite. Potem pridejo pravila oblastnih zadrug in poslovnik ravnateljstva samega.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Pri konstituiranju upravnega odbora za kmetijske kredite sta prišla v nadzorni odbor po en Hrvat in Slovenec, oba sam. demokrata in sicer dr. Juraj Gašparov, bivši veliki župan in član uprave Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva, ter Lovro Petovar iz Ivanjkovec. Radičević se zato niso zanimali in nimajo v upravi nobenega člana.

Podpore hranilnicam.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Na ponovno intervencijo Zadrugne zveze v Ljubljani je kmetijski minister urgiral potreben sklep ministrskega sveta radi izplačila prvega in drugega obroka podpor bivšim podružnicam Verbanda.

Dr. Korošec zopet med Hrvati.

Zagreb, 26. januarja. (Izv.) Včeraj se je vršil lep uspel shod HPS v Jastrebarskem in Krašcu. Na shodu so govorili dr. Korošec, Barić in dr. Šimrak. Zborovalci so enoglasno odobraval skupen nastop Slovencev in Hrvatov v boju za narodno samoupravo.

RADIČEVCEM GRE SLABO.

Zagreb, 26. januarja. (Izv.) Danes je prišel semkaj Stjepan Radić. Smatra se, da se je vrnil predvsem zato, da se z vodstvom posvetuje o organizaciji svoje stranke ki se nahaja v zelo derutnem stanju.

PAVLE RADIĆ PROTI KMETOM.

Zagreb, 26. januarja. (Izv.) Minister Pavle Radić je odredil, da se 500 juter zemlje, katera je bila odvzeta grofu Elsi v Vukovaru in razdeljena med kmete, vrne nazaj. Razburjenje med ljudstvom je vsled tega veliko in se mnogo govori o tem, da je Radić pred časom zvišal gostoljubje grofa Else

KONFERENCA MALE ANTANTE ZOPET ODLOŽENA?

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Iz Bukarešte poročajo, da se konferenca Male antante odlaža, dokler se ne bodo izvedle romunske volitve, ki se bodo vršile marca. Te vesti se oficijelno še ne potrjujejo.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Romunski poslanik Emandi je obiskal pomočnika zun. ministra Markovića in ga prosil v imenu svoje vlade, da bi naša vlada pristala na odložitev sestanka Male antante, radi volitev, ki se bodo vršile v Romuniji najbrž februarja.

Slovenci plačujemo eno petino vseh državnih dohodkov.

NEPOSREDNI DAVKI SE V SLOVENIJI POVIŠAJO ZA 5 MILIJONOV DINARJEV. — PROTI KRIVICNI DAVČNI LESTVICI — PROTI NEZNOSNIM TAKSAM.

(Glej stran 1!)

Za posl. Moskovljevičev v fin. odboru je dobil besedo posl. dr. Fran Kulovec, ki je izjavil:

Danes smo iz izvajanj posl. Pušenjaka slišali s številkami podprta nesorazmerja vladne obremenitve, ki jo nosi Slovenija. Facit obremenitve je, da nosimo Slovenci, ki nas je 1 milijon, šestino do petino od vseh drž. dohodkov. V proračunu drž. izdatkov smo morali konstatirati ravno nasprotno sorazmerje.

Slovenija se zapostavlja na celi črti.

Ni nobenih investicij, lahko rečemo, da ni v proračunu izdatkov nobenih po zakonu dolžnih kreditov. Naša davčna moč se ubija. Kljub temu se pa prihodnji proračun ne manjša, ampak veča.

Ako je vladna večina od teh neposrednih davkov znižala za 21 milj., po predlogu določeno vsoto, moramo ugotoviti že vnaprej, da to ne bo prišlo nam v korist. Dokaz je splošni davek na promet, ki ga je Slovenija radi znane davčne prakse morala plačati eno petino določene vsote. Če bi sploh mogli govoriti o davčni pravičnosti, ali se ne bi moglo pritisniti v znatnejši meri drugih pokrajin? Te pravičnosti sploh ni.

Samo Skopje in Beograd imata več trgovin, kakor cela Slovenija in vendar plačujeta komaj desetino teh davkov.

Glede drugih neposrednih davkov je vladna večina predložila

povišanje 5 milijonov za Slovenijo,

kakor da bi sedanji davki ne bili še dovolj pritegnili naše davčne moči. Cela Slovenija protestira proti neznosnim davkom. Vladna večina izraža veliko željo, da bi se to in to uvaževalo, kakor da bi vladnih želj ne poznali, kakor da gredo za tem, da se tam guli in žuli, kjer jih nič ne boli. Tako je pri nas.

Če bi vladna večina imela le trohico čuta pravičnosti, bi pozvala vlado, da odpravi take krivice, ki so za vsakega pametnega človeka očitne, da se ne morejo več vzdržati.

Ali ni krivično, da vzdržujete davčno lestvico v kronah? Ali je treba tukaj kaj drugega, kakor sklepa, da se ta krivica s sklepom odpravi? Ali ni ravno tako jasno, da je krivica, če pobirate še naprej deželne doklade in jih obdavčujete z raznimi novimi drž. dokladi? Dohodke same pa uporabljate za svoje kraje.

Krivice in izmозgavanja hočete vzdržati še vnaprej. Zato naročate želje, na katere se ne boste ozirali in jih ne izpeljali.

Določenih vsot ne boste dosegli, ker

ljudje ne morejo več plačevati.

Če stoji letos med dohodki vsota 200.000.000 kot zastanek na davkih iz prejšnjega leta, boste drugo leto vstavili 500.000.000 Din. Videli jih ne boste nikoli, ker jih vsled gospodarskega propada ne morejo ljudje plačevati.

Visoke takse so postale naravnost neznosne. Zahteva, da se takoj odpravijo prenosne takse pri kmetijskih posestvih. V nadaljnjem govoru se povrne na dohodninski davek in zahteva olajšave, kakor jih je vseboval prvotni zakon. Zahteva kontingentiranje davkov. Govori o izenačenju davkov. Izjavlja, da ne veruje, da bi večina resno mislila na to, ker noče odstraniti niti krivic, ki bi jih lahko odstranila. Govor o hišno-najemninskem davku, o neposrednih davkih, ki jih označuje kot davke z najbolj protisocialnimi tendencami. Vladna večina tira svojo davčno politiko, gospodarstvo in drž. finance v propast. Če je proračun dosedaj izkazoval deficite, jih bo tudi v bodoče.

Seja je trajala čez polnoči.

Razčiščenje položaja še pred sprejetjem proračuna?

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Iz povsem zanesljivega vira smo izvedeli, da se čutilo radičevci v vladni večini posebno nesigurne. Razni incidenti z Radičem so njihov položaj zelo omajali. Zadnji dogodki ob razpravi proračuna ministrstva za prosveto so največ pripomogli, da je postal Radičev položaj nevzdržen.

O tem piše današnja »Politika« na uvodnem mestu sledeče:

»Vsi politični krogi soglasno ugotavljajo, da je položaj nejasen in da se čuti gotov pritisk, ki ovira delo in ki ne dovoljuje, da bi se približali ureditvi v javnem življenju. Splošno se čuti, da so spremembe nujne in neobhodne. Z največjo nestrpnostjo se pričakuje novi dogodki.

Radikali pričakujejo Pašičevega prihoda. Po obvestilih, ki jih je dal predsednik radikalnega kluba Živković radikalom, je Pašiča pričakovati v treh dneh. Radikali pričakujejo, da bo Pašič takoj prišel z razčiščevanjem odnošajev med radikali in radičevci, posebno kar se tiče samega Radiča, težavnejše poteze pa bo prihranil za čas po sprejetju proračuna.

Radikali smatrajo, da bi bilo po tolikih

napadih za vsakega drugega ministra dovolj, da zleti iz vlade, in da je Radič postal nemogoč po svojem mestu na seji fin. odbora ob pretresu njegovega proračuna. Radikali pravijo, da je Radič zelo slabo uplival s skrajno neresnostjo, ker je tekom ene seje ene in iste ljudi napadal, pozneje pa jim delal komplimente.

Radikali trdijo, da ni nobenih jamstev, da bo Radič v bodoče računal z drž. potrebami. Zato zahtevajo, da bi se položaj čimprej razčistil.

Treba je zabeležiti verzijo, da radičevci sami čutili, da jim radikali ne bodo več dovolili, da bi delali, kakor doslej. Zato gledajo radičevci na to, da bi svoje odnošaje z radikali uredili še pred sprejetjem proračuna. Po sprejetju proračuna bi položaj postal mnogo lažji in bi dal priložnost za široko manevriranje, česar se radičevci bojijo. Za radičevce v skorajšnji bodočnosti iznenadenja niso izključena.

Tako piše »Politika«. Nekateri radikalni krogi trdijo, da ni verjetno, da bo sploh prišlo do sprejetja proračuna, ampak da bo prej prišlo do nenečnega preokreta v položaju.

Agjemović. V sredo se bo vršila najbrž plenarna seja. — Tako pove poročilo. Kakor je videti, je imel Stojadinović res lepe uspehe.

NJ. VEL. KRALJ ZA BELGR. DIJASTVO.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Danes je kralj poslal belgrajskemu vseuč. rektorju pismo, v katerem mu sporoča, da naj sporoči dijakom in profesorjem njegove srčne pozdrave, obenem mu javlja, da je sklenil zgraditi za belgrajske akademike iz lastnih sredstev akademski dom.

Naša politika

Δ Žerjavovi listi tendenciozno poročajo o delu zastopnikov Jugoslov. kluba v debati o proračunu vojnega ministrstva. Hočejo vzbuditi videz: »Glejte, klerikalci so za tak proračun, mi demokratarji, mi nismo, če tudi smo z dušo in telesom za vse kredite, pa naj si bodo še tako visoki!« Dejstvo je, prvič da sta oba govornika Jugosl. kluba v svojih govorih večkrat poudarila in podčrtavala, da je proračun vojnega ministrstva tako visok, da resno ogrožava celotne naše finance. To je resnica in dovolj jasna. Resnica je, drugič, da so se razmere zadnje čase, kakor povedo poročila, zboljšale. Zakaj se resnica ne bi priznala? Ali je to greh, če se dejansko stanje ugotovi. Tretjič. Oba člana fin. odbora od SDS Popović in Demetrović sta se pri debati o proračunu vojnega ministrstva potuhnili in nista prišla k seji. Navzoč je bil Božović, ki je molčal kot kamen. Kaj to pomeni? Nato naj »Jutro« odgovarja, ne o vojaških kreditih. Četrto je to-le: V nedeljo je bila razprava o proračunu prosvetnega ministrstva. Niti Pribečević, niti Demetrović nista imela besedice za ljubljansko vseučilišče, ka-

kor bi to vseučilišče ne obstajalo. Dav. demokrat Agatović se je zavzel za ljubljansko vseučilišče. Žerjavova prijatelja sta šla mirno preko tega perečega vprašanja. Peto: Liberalni listi so poročali, ko se je Svetislav Popović zavzel za Slovenijo. Ali veste, kako je to bilo. V debati o železniškem ministrstvu sploh ni govoril, ampak je stavil na ministra le par vprašanj. To je resnica!

Δ Trumbičevci in Radičevci. Kakor poročajo iz Splita, je tam v nedeljo zvečer na obali prišlo do hudega spopada med Trumbičevci in Radičevci. V pretepu ni bil nihče težje poškodovan, ker so se udeleževali le pesti. Politika je napravila spet mir.

Δ Dr. Pivko se pere. Proračunska debata gre h koncu. Zato so se sam. demokrati začeli oglašati. Dokler je bil čas govoriti, so molčali, sedaj so pa korajžni opozicionalci. Pivko se pere v »Jutru«, da ni član, ampak namestnik. Skoro ves čas debate je bil od sam. demokratov samo Demetrović v proračunskem odboru. Pivkova dolžnost bi bila, da bi kot namestnik hodil v odbor, kadar ni rednega člana. To se je dogajalo skoro ves čas. Prej je Pivko redno

zahajal v fin. odbor. Sedaj pa, ko bi bila to največja potreba, ga ni bilo niti enkrat videti. To bi bilo tem bolj potrebno, ker je bil Pivko delegiran od kluba v fin. odbor, da tam zastopa interese Slovenije.

Δ Na dvornem balu ni bilo g. St. Radiča, čeprav se je nahajal v Belgradu. To zdaj v političnih krogih živahno komentirajo in smatrajo, da se je g. Radič nalašč abseniral radi znanega spora z g. Božo Maksimovićem.

Δ Iz radikalnega kluba. G. Aca Stanovjević je imel že več konferenc z radikalnimi prvaki, tako z Jovanovićem, Niničevićem, Božo Maksimovićem. K. Miletićem, Uzunovićem in Ljubo Živkovićem. Po zatrdilih radikalnih krogov so na ateh konferencah pretresali neka-

tera notranja vprašanja kluba, zlasti pa razmerje med Niničevićem in Uzunovićevno grupo, ki ju je treba zopet medsebojno spraviti. Definativnega niso nikdar sklenili, ker čakajo vrnitve g. Pašiča. Baje je bilo tudi govora o tem, naj bi se g. Pašič umaknil iz političnega življenja. Radikalni klub zato do vrnitve g. Pašiča tudi ne bo imel nobene seje.

Δ Opozicija se po mnenju političnih krogov pripravlja za skupen nastop. Baje je v tem pogledu že prišlo do popolnega sporazuma med Davidovićem in dr. Spahom, namreč da se organizirajo vse opozicionalne stranke v edinstven blok proti vladnim stankam. Ako se ta akcija posreši, potem je pričakovati najostrejšo parlamentarne borbe.

Volitve v Delavsko zbornico.

Naloge Delavske zbornice.

Fran Erjavec zaključuje svoja tehtna izvajanja o tem predmetu v zadnji »Socialni misli« sledeče:

»Socialisti so bili po prevratu absolutni gospodarji slovenskih delavskih mas. Glasilo njih strokovnih organizacij »Delavec« je izhajal v več kot 20.000 izvodih ter pri volitvah v konstituantno so dobili nad 30.000 glasov, toda v par letih sta jih pokopali njih lastna breznačelnost in nesposobnost Razbiti v celo vrsto drobcev se sicer skušajo vzdrževati s sredstvi jako dvomljivih kakovosti, toda vsako gibanje, ki hoče biti resno in uspešno, mora sloneti na globljih idejnih in moralnih temeljih. In ravno teh pa slovenske socialistične frakcije nimajo. Vsa zadnja leta se opirajo na kapitalistično SDS ter opravljajo tlako njenemu reakcionarstvu (dokaz: neštete obč. volitve, vzajemno podpiranje pri soc. polit. korporacijah itd.), zato ni čudno, če so morali izgubiti pri vsem razsodnem delavstvu slednjo zaslombo.

Na značilnejše izpričevalo so si pa napisali z volivnim redom v Delavsko zbornico, ki na vprav rafiniran način dejansko onemogoča izvrševanje volivne pravice velikemu delu delavstva ter odpira na stežaj vrata najrazličnejšim zlorabam. Volitve so razpisane tako, da je ostal znaten del delavstva, ki zbornico vzdržuje, sploh brez volivne pravice in, kakor kažejo dogodki volivnega boja, gradijo velik del svojih upov ravno na — zlorabe in nasilja. Da vse to niso pota do pridobitve izgubljenega ugleda, zaupanja in uveljavljanja med razočaranim delavstvom, je jasno. Dobra in res načelna delavska socialistična stranka, ki bi ne gledala svojega čila in namena le v plitvem kulturnem boju, bi bila za čim večje uveljavljanje delavstva koristna, toda v današnji več kot izmalčeni obliki je pa naravnost škodljiva, ker jemlje delavstvu jasen pogled in ga vprega vsaj posredno v vez centralistične in kapitalistične reakcije, zato bi bilo tudi v interesu Delavske zbornice, da se njen vpliv v tem stanovskem zastopstvu čim najbolj zmanjša.

Delavsko zbornico čakajo v bližnji bodočnosti še težke preizkušnje in velike naloge, ki jim bo kos le tedaj, če bodo njeni bodoči gospodarji vsestransko kvalificirani. Dokler traja val sedanje reakcije, je razen izvrševanja običajnih tekočih poslov največja dolžnost ubraniti delavstvu vsaj dosežanje zakonite pridobitve na socialno političnem polju, ko pa ti dnevi minejo in upamo, da bodo kmalu, bo pa njena naloga pripraviti revizijo vse dosedanje centralistične socialne zakonodaje in sodelovati pri zgradbi naš socialno političnih zavodov, ki jih je spravil nesposobni centralizem v vprav derutno stanje. Udeležiti se bo pa seveda morala tudi vseh velikih akcij, ki bodo že v bližnji bodočnosti neizogibne, nanašajoč se v prvi vrsti na sanacijo našega žalostnega gospodarskega položaja ter na organizacijo skrbstva za brezposelne in za izsejence. V interesu delavstva je, da si za to delo izbere boljše delavce, nego so bili dosedanjí.

ZADNJI DAN.

Danes 27. t. m. je zadnji dan, da se dvigne glasovnice in kuverte. Somišljeniki, storite povsod svojo dolžnost. Tudi druge opozorite, da gotovo gredo po kuverto in glasovnico. Kdor ne gre po oboje k poslovalnici daje po tem volivnem redu socialnim demokratom priliko, da sami zanj glasujejo — seveda po svoje.

Iz Italije.

VSE K FAŠISTOM.

Rim, 26. jan. (Izv.) Desničarska liberalna stranka je sklenila, da likvidira in prestopi k fašizmu.

ITALIJANSKI SENAT.

Rim, 26. januarja. Senat je v večerajnji seji sprejel zakon proti političnim beguncem v inozemstvu.

ITALIJANSKO-ANGLEŠKA POGAJANJA.

London, 26. januarja. (Izv.) Posvetovanja med italijanskim finančnim ministrom Volpijem in Churchillom so se danes nadaljevala. Kakor poročajo so pogajanja ugodno napredovala in je pričakovati, da kmalu pride do sporazuma.

NOVI TELEFONSKI PROGI.

Rim, 26. januarja. (Izv.) Senat je sklenil zgraditi dve novi telefonski progi Trst—Dunaj in Trst—Praga.

Madžarska afera.

Budimpešta, 26. jan. (Izv.) Francoska policijska uradnika Bencit in Doulezet sta danes na policiji zahtevala, da se jima da na vpogled stroj, s katerim so tiskali ponarejene franke. En stroj je še vedno v kartografskem zavodu, ker bi bilo demontiranje združeno s prevelikimi stroški. Drug stroj, ki je ves razdejan, je shranjen na policiji. Benoit je izjavil, da ta stroj ni pripraven za izdelovanje bankovcev in da niso bili s tem tiskani. Vendar je major Gerős izjavil, da so se bankovci tiskali na tem stroju.

Budimpešta, 26. jan. (Izv.) Francoski poslanik v Budimpešti je dobil na očilo, da vse svoje moči zastavi, da se preiskava izpelje natančno in skuša varovati francoske interese s tem, da se bodo smeli francoski zastopniki udeleževati preiskave. Francoska vlada bo energično nasledovala potek vseh razprav in skrbno gledala na to, da se razkrije celotna organizacija.

Dnevne novice

★ Sodaliteta M. ima 10. februarja ob desetih sestankih v Radovljici.

★ Peroka. V Dolenjem Logatcu se je poročil 24. t. m. g. Josip Krhin, finančni komisar v Splitu, z gđ. Angelo Gostiša, blagajničarka Kmet. gos. društva v Dol. Logatcu.

★ Promocija. V soboto dne 30. t. m. bo na tukajšnji univerzi promoviral za doktorja prava odvetniški kandidat gospod Aleš Stanovnik iz Horjula pri Vrhniki.

★ Msgr. Ilond, škol v poljski Sleziji. Zamimivo je, da je bil zadnje dni posvečen v škola msgr. Ilond, ki je bil poleti navzoč v Ljubljani pri shodu za proučevanje vzh. bogoslovja; pač po pravici se veseli poljska Slezija svojega novega nadpastirja, saj se širi povsod glas o njegovi dobroti in ljubezni. Ni ostalo prikrito, kako je takoj po posvetitvi še v cerkvi, ne oziraje se ne na desno ne na levo, dvignil svoje klečeče, od sreče objokano mamico, ki mu je hotela poljubiti prstan, in jo kot sin prvi poljubil, potem pa pri slavnostnem obedu obdržal na svoji strani.

★ Aleksij Roblek, kogar nekrolog je prinesel »Slovenec« na 5. strani svoje nedeljske številke 19, ni bil rojen na Dvoru, kakor se tam pomotoma glasi, ampak pri Hladniku v Bašlju, v župniji Predvdor na Gorenjskem. Ondotna zgodovina ga bo uvrstila med svoje odlične rojake.

★ Slaba poštna zveza s Trojanami. Pred vojno so prihajale dnevno v Trojane tri vozne pošte in sicer iz Zagorja, iz Lukovice in iz Vranskega. Kmalu po vojni pa so bile vse te vozne pošte ukinjene in nato se je uveljavila poštna na Motnik, kamor se prenaša pisemska pošta. Ako pa kdo dobi težji paket, mora iti sam ponj v 6 km oddaljen Motnik na pošto. Pri fari St. Gotard pri Trojanah se nahajajo občinski urad, župni urad in šolsko vodstvo, dalje dve trgovini in dve gostilni. Pri uradih, posebno pri občinskem uradu, se večkrat zgodi, da okrajno glavarstvo v Celju zahteva odgovor v par dneh, ker drugače zadene župana občine denarna kazen. Tudi pri tako slabih poštnih zvezah, kot je sedaj, posebno v zimskem času, ni mogoče ukazom ustreči, ker še pismo od glavarstva porabi tri dni, predno dospe iz Celja do nas, in če se reši takoj z obratno pošto, porabi zopet tri do štiri dni. Na primer dopis, ki dojde na občinski urad v nedeljo

popoldne in se takoj reši, gre v ponedeljek od pomožne pošte v St. Gotardu na pošto v Trojane, v terek se poštopi v Motnik in v sredo iz Motnika na Kamnik—Ljubljano in nato v Celje, kamor dospe šele v četrtek na okrajno glavarstvo. Torej se iz tega se razvili, da nikakor ni mogoče oblasti v dveh ali treh dneh ustreči. V zadnjem času se je že dvakrat pripetilo, da po dva dni ni bilo sploh nobene uradnice na pošti Trojane, torej zopet ni bilo uradovanje po pismonosilni povoljnosti. Veliko se je delalo na to, da se ta slaba poštna zveza odpravi in da bi se uvedla vsaj ena vozna pošta in sicer iz Trojan na Zagorje ob Savi. Napravila se je prošnja potom okrajnega glavarstva in vel. župana na poštno ravnateljstvo v Ljubljani; šla je posebna deputacija v Ljubljano s prošnjo, da naj se uvede vozna pošta na Trojane, toda vse je bilo zastoj! Torej, ker so vse naše prošnje zaman, se obračamo tem potom na vse v tem oziru odločujoče faktorje s prošnjo, da naj neumorno delajo na to, da se čim prej uvede zaprosena poštna zveza z Zagorjem, katera bi ne stala veliko, ker drugače se moramo udati v usodo in čakati, da nam bodo mogoče slednjič še pešpot na Motnik odvzeli.

★ Direkcija drž. železnic v Ljubljani nam sporoča glede polovične vožnje na vinski sejem v Središču: Posetnikom vinskega sejma v Središču, ki se je vršil dne 19. t. m., je bil z o. l. odobren 50 odstot. popust voznih cen. Radi pokvarjene brzojavne zveze z Belgradom je direkcija drž. železnic v Ljubljani prejela brzojavni odlok o dovolitvi pismeno s pošto šele 19. t. m. popoldne ob 16. uri in je takoj po prejemu istega brzojavno obvestila svoje postaje. Ker so nekateri posetniki trdili pri povratku iz Središča, da je postaja Maribor že zjutraj vedela o popustu in da so to vedeli tudi sprevodniki, in ker so valili krivdo na postajo Središče, ki je pravilno zahtevala, predno je bila o popustu uradno obveščena, cele karte za povratno vožnjo, izjavlja direkcija, da so bile vse postaje obveščene šele popoldne in da tudi direkcijo ne zadene nobena krivda.

★ Iz uradnega lista. Uradni list za Ljubljansko in mariborsko oblast z dne 25. januarja 1926. objavlja poleg raznih osebnih vesti in uradnih razglasov: Program za opravljanje državnega strokovnega izpita za uradnike pripravljalnih skupin I. in II. kategorije ministrstva za notranje posle; Pravila o posesti in prodajanju strupov; Razpis o ureditvi vzgajališč v Hrvatski in Slavoniji.

★ Slovenski mladinski orkester v Clevelandu. V Clevelandu se je osnoval Slovenski mladinski orkester, ki šteje nad 50 članov obojega spola.

★ Za pospeševanje blagovnega prometa. Vsled številnih pritožb iz trgovskih krogov proti nekaterim prometnim organom, ki da namenoma ovirajo hiter promet, je prometni minister pooblastil vse ravnatelje železniških direkcij, da najenergije nastopijo proti takim organom in jih strogo kaznujejo.

★ Revizija kvalifikacije prometnih uradnikov. Iz prometnega ministrstva poročajo, da se izvrši revizija kvalifikacije vseh prometnih uradnikov. Revizijo izvrše ravnatelji železniških direkcij, ki bodo potem podali ministrstvu predloge o izmenjavi odnosno odpustu nesposobnih uradnikov.

★ Otvoritev bolnice na Sušaku. Koncem tekočega meseca se odpro na Sušaku nova oblastna bolnica za Hrv. Primorje. Tem povodom se prredi v bolnici higijska razstava »Majka in dete«.

★ Iz prosvetnega ministrstva. Podpisan je ukaz, s katerim se imenujeta vpok. profesor dr. Milovan Grba za rednega profesorja višje pedagoške šole v Zagrebu in B. Inhof, vpo-kojeni ravnatelj moškega učiteljskega v Mostar-

ju, za referenta pri prosvetnem oddelku velikega župana v Zagrebu.

★ Umrli je v Poljčah pri Begunjah vrla krščanska žena Jera Golmajer, roj. Pristov, sestra č. g. jezuita P. Pristova.

★ Bratska pomoč. Na poziv Antona Grdine se je pred kratkim vršil v Clevelandu sestanek vseh tamkajšnjih Slovencev brez razlike strank. Po daljši razpravi so izvolili začasni »Odbor za prosvetno pomoč bratom v starem kraju«. V odboru so: Anton Grdina, dr. F. J. Kern, Andrej Križmančič, Ludvik Medvešek, Boris Pavlin, Marij Urbančič in Ivan Zupan.

★ II. redni občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v ponedeljek, 8. februarja t. l., ob 8. zvečer v prostorih Slovenske Matice, Kongresni trg 7. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika I. rednega občnega zbora. 2. Poročilo odbora in nadzorstva. 3. Slučajnosti. Delegete je treba prijaviti 3 dni pred občnim zborom (§ 11). — Dne 26. jan. 1926. — Predsedstvo.

★ Težka nesreča v Radovljici. Ko je večeraj vozil skozi radovljiško postajo mešani vlak, je hotela odskočiti neka ženska doma iz Jesenic, pa je pri tem nesrečnica prišla pod vlak. Kolesa so ji odtrgala obe nogi. Prvo pomoč ji je nudil radovljiški zdravnik, s popoldanskim vlakom so jo pa prepeljali v ljubljansko bolnico.

★ Težka nesreča v kamnolomu na Vrhniki. V ljubljansko bolnico so prepeljali težko poškodovanega 16 letnega delavca Jurija Glaviča. Fant je bil zaposlen pri tvrdki Brajer na Vrhniki. Pri razstreljevanju skalovja je neka mina prezgodaj eksplodirala. Zračni pritisk je vrgel fanta več metrov daleč v neko skalovje, kjer je obležal nezavesten s težkimi poškodbami in je le malo upanja, da bi okrevaj.

★ Aretacija železničarjev. Železniški detektivski so aretirali v Zidanem mostu deset celjskih železničarjev, ki so bili zaposleni v tamošnjem železniškem skladišču. Aretiranci so osumljeni velikih železniških tatvin in drugih nerednosti, ki so se vršile v tamošnjem skladišču že od leta 1923. in katerih povzročiteljem niso mogli do sedaj priti na sled. Uvedena je obsežna preiskava, o katere uspehih bomo svoječasno poročali.

★ Ukinjenje jedilnih voz na železnici. Prometno ministrstvo je ukinilo radi slabega poseta potnikov restavracijske vozove na proguh Zagreb—Brod in pa Zagreb—Plašlov. Poset potnikov v te vozove je vedno padal in sicer, kakor trdijo številni potniki, največ zaradi pretirano visokih cen.

★ Škofja Loka. Dne 3. svečana t. l. na dan sv. Blaža se vrši vsakoletni sejem. Pričakovati je, da bo sejem dober, ker se je prijavilo že dokaj kupcev. Kmetovalci se pa opozarjajo, da priženejo svojo živino v kar največjem številu. Priženite posebno ovce, ker je bil ta sejem že v prejšnjih časih splošno znan kot sejem za ovce.

★ V zadnjem ilustriranem Slovenceu smo pod sliko naših delegatov v Ameriki pozabili ustaviti ime dr. Rudolfa Steinmetz-Sorodolski, ki je na sliki zadnji na desni s kapo na glavi.

★ Samoprodaja pisalnega stroja »Continental« — izdelek Wandererwerke — je pridobila tvrdka Ivan Legat, Maribor, Vetrinjska ulica 30, za Slovenijo in obmejne dele Hrvatske. Tvorniško novi pisalni stroji »Continental« se dobijo odslej samo pri omenjeni tvrdki in njenih zastopnikih.

★ Naš profesor je čudak, Vode preje izpil je polovnjak. Ko poskusil pa je »Budha«-čaj, Pije ga za tri sedaj!

Ljubljana

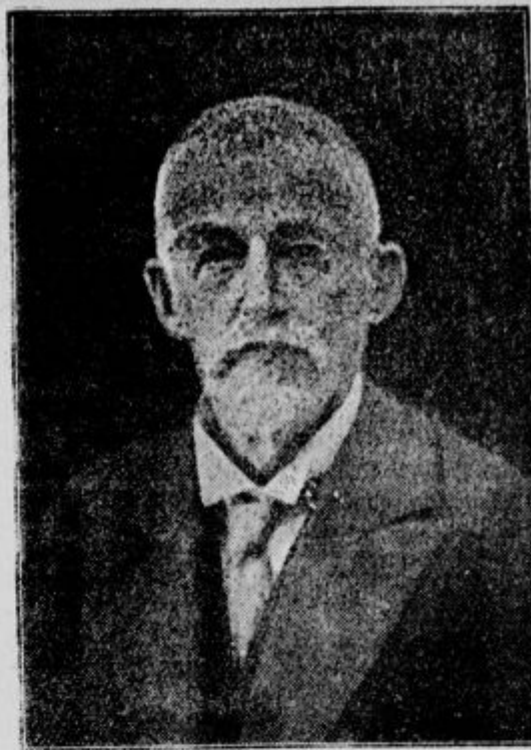
○ Radio-telegrafsko-telefonski tečaj. Poučna predavanja v radio-telegrafsko-telefonskem tečaju se vrše ob sredo in sobotah od pol sedmih do pol devetih zvečer v fizikalni dvorani državne realke, Vegova ulica. Prvo predavanje bo v soboto dne 30. januarja t. l. ob pol osmih zvečer.

○ III. velika zabavna prireditelja juristov se vrši v soboto zvečer v »Unionu«.

○ Poslednji dan. Še danes se da dvigniti kuverto in glasovnico pri Okrožnem uradu, Miklošičeva cesta, nasproti sodnji. Opozorite vse, da je danes zadnji dan. Odprto je zvečer do 8. ure. Glejte, da nihče ne pusti kuverte nedvignjene, ker bi sicer glasoval s socialnimi demokrati. Vse kuverte potem v tajništvo naše stranke, Jugoslovanska tiskarna. Kdor je v dvomu, če je v imeniku, naj pride pogledat v naše tajništvo.

○ Umrli je v starosti 65 let oskrbnik drevnice »Kmetijske družbe« g. Josip Urbančič. Bil je znan zlasti med sadjarji. Pogreb bo danes ob štirih popoldne s Poljske ceste št. 59.

○ Iz krogov »Mlekarskega društva za ljubljansko okolico« nam pišejo: »Z ozirom na tozadevno poročilo tržnega nadzorstva (Cene mleku v Ljubljani) nekaj stvarnega pojasnila ljubljanskim konsumentom: Bralec tega poročila, ki nima prilike opazovati produkcijo mleka in se prepričati, koliko stane pridelovalca mleko, bi sodil, da kmet umetno in neopravičeno navija cene mleku na ljubljanskem trgu. Po strokovnjakih in po praktičnih kmetovalcih, ki vodijo knjigovodstvo, je dognano, da pridelovalca stane liter mleka dražje, kakor je pa sedanja tržna cena v Ljubljani. Vsak stan, tako tudi kmetijski, je po božji in državni postavi upravičen do eksistence. Če pa producenti mleka ne reflektirajo na pokritje stroškov in če dalje ne reflektirajo na po zakonu

Aleksij Roblek,

znani lekarnar in dolgoletni bivši mestni župan v Radovljici, ki je pred par dnevi umrl.

zaščiten čisti dobiček, ampak ga prodajajo v izgubo, potem res ne vemo, iz kakih nagibov se tržnemu nadzorstvu zdi potrebno še pritiskati na cene mleka. Kmetje, ki vodijo račune, že sedaj opuščajo pridelovanje mleka. In če bodo prenižke cene prisilile še druge, da jim bodo sledili, pride sigurno do slabih posledic za ljubljanske konsumente in zlasti ubožno mestno prebivalstvo ne bo prišlo do potrebne mleka. Tržno nadzorstvo poroča, da je mleka na trgu dovolj. Ne pove pa, zakaj. Posledica v decembru zvišane cene mleku je bila, da je dovoz mleka na trg narastel, istotako je pa tudi naravno, da bo mleko izginilo iz ljubljanskega trga, čim se mu bo cena znižala. Tržno nadzorstvo napačno tolmači, če misli, da je še upravičeno kar sistematično cene mleku znižati, če ga je slučajno kakšen dan malo več na trgu. Saj v tem ga lahko prepriča vsa ostala ljubljanska trgovina. V manufakturnih trgovinah n. pr. je blaga nakopičenega, pa vendar tržno nadzorstvo tukaj ne čuti nobene potrebe pritiskati na znižanje cen. Tržno nadzorstvo v svojem poročilu navaja, da se je prodajalo nekatere dni mleko na trgu pod maksimalno tržno ceno. Ne pove pa nič, koliko je bilo vode v tistem mleku. Ugotavljamo, da se najdejo nepošteni prodajalci mleka, ki to tečno in zdravo pijačo mešajo z vodo, ki pa tudi posneto mleko prodajajo za pristno. Tako mleko seveda lahko prodajajo pod pravo ceno. Naloga tržnega nadzorstva pa je, da kakovost dovoženega mleka kontrolira. S tem bi skrbelo, da konsumenti dobijo dobro in zdravo mleko, obenem bi pa tudi ščitilo poštene producente. Mlekarsko društvo je že opetovano opozorilo tržno nadzorstvo na to njegovo dolžnost, toda pri izvrševanju te naloge ne kaže tiste vneme, kakor pri pobijanju cene mleku. Pridelovalci mleka bodo radi sami popustili v ceni, kakor hitro bodo lahko ceneje krmili molzne krave in sicer spomladi, ko pride zelena krma.

○ Krekova mladina Ljubljana igra v nedeljo v Ljudskem domu »Miklovo Zalec« in ob enem praznuje 25letnico Ivana Peterlina od kar sodeluje na naših diletantskih odrih. Ker je povpraševanje po vstopnicah veliko, prosimo p. n. občinstvo, da si vstopnice preskrbi v predprodaji, da ne bo pri blagajni prevelikega navala. Vstopnice bodo v predprodaji od četrta do dneva predstave vsak dan od 9 zjutraj do 8 zvečer na Starem trgu št. 2. Na Svečnico se igra ponovi in sicer ob 3 popoldne na kar opozarjamo prebivalce ljubljanske okolice. Igra se bo končala pravočasno, tako da bodo vsi lahko dobili vlake za odhod. — Odbor.

○ Smrt starega ljubljanskega profesorja. Pred par dnevi je umrl v Gradcu profesor zgodovine Andrej Zeehe. Pokojnik je bil priznan strokovnjak v svoji stroki in je spisal tudi učno knjigo »Zgodovina za višje srednje šole«. Mož je gotovo ostal še v dobrem spominu starejšim ljubljanskim gimnazijcem, ki so še posejali staro ljubljansko državno gimnazijo na sedanjem Vodnikovem trgu. On je bil tudi eden izmed prvih, ki je uvedel v zgodovinski pouk mesto suhoparnih in brezpomembnih letnic raznih vojsk in dinastij predvsem kulturni in gospodarski razvoj posameznih dob. Tudi kot šolnik je bil strokovnjak, dober in zanimiv predavatelj ter je bil v profesorskem zboru in med dijaštvom jako priljubljen in spoštovan.

○ Umrli so v Ljubljani: Marija Ljudmila Markič, hči trgovskega potnika, 7 dni. — Josip Urbančič, oskrbnik, 66 let. — Marija Paul, rudarjeva žena, 32 let. — Karolina Znidaršič, novorojenka, 2 dni. — Marija Kovač, zasebnica, 80 let. — Fran Rupnik, dninar, 25 let.

○ Posojilo za sedmo mestno stanovanjsko hišo za Bežigradom. Zadnji Uradni list objavlja sledečo naredbo velikega župana: Na podstavi § 81. občinskega reda za mesto Ljubljano dovoljujem sporazumno z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani, da sme najeti mestna občina ljubljanska na podstavi sklepa gerentskega sveta z dne 15. septembra 1925 za zgradbo 7. stanovanjske hiše za Bežigradom posojilo 1,000.000 (en milijon) Din proti 6 odstotnemu

Skladatelj Ignacij Hladnik

obhaja letos 60 letnico rojstva, 45 letnico svojega službovanja kot organist in 40 letnico kot skladatelj.

Zadeto!

(Za mlade zakonce.)

Mala žena sedi jokaje na stolu v kuhinji; velike, resnične solze ji vro v oči in samo zato, ker je sobota.

Sijajnega moža ima: velikega, močnega in dobrega. In čisto nič ni razvajen — samo da bi sobote ne bilo.

Toda ob sobotah zahteva kruhovo juho s slanikom — res grozna jed — in samo zato, ker jo je nekoč doma vedno dobival. Kakor bi to imelo kaj opraviti z njenim zakonom!

Pa ne da bi mu ona ne hotela narediti te jedi. Ne, a ne more mu je po godu napraviti, pa naj bi si tudi oči izjokala.

Eno leto sta poročena. Gotovo do petdesetkrat mu je že prinesla kruhovo juho na mizo, toda redoma je čula eno in isto: »Ne, tako kot moja mati je ne boš znala nikoli pripraviti!« — Vse mogoče in nemogoče umetnije je že poskusila, a naj bi storila kar bi hotela, vedno in vedno dobi tako pod nos. Prav sovraži že to staro ženico in noče nič o tem slišati, da bi jo med počitnicami obiskala. Kar sam naj potuje, naj le!

In odslej naj si sam kuha kruhovo juho, ali pa naj si najame kuharico. Saj je že preneumno, da mora vedno sama pri teh loncih stati, naj on malo hrani pri svojih nepotrebnih izdatkih!

Gre v sobo, se vrže na ogel zofe in kuha jezo.

Nenadoma začuti oster duh, skoči in leti v kuhinjo: kruhova juha prismojena! V nekaj trenutkih bo mož doma in ni časa, da bi jo iznova pričel!

Obupno zajoka in se sesede vsa nesrečna. Toda naenkrat jo obide misel, kako neumno je pravzaprav, da tako joka, in hitro si obriše solze. Raje bo huda, prav jezna in hudobna; tako jed mu da na mizo, kakršna pač je. Zakaj bi se pa žalostila, ko je itak vse narobe, kar napravi. Ze vidi, kako dolg bo njegov obraz. Pa če jo prične oštevat, mu poreče, da je juho nalašč prismojila, samo da se bo jezil. Nekoliko škodoželjno se nasmeje.

Ko pa pride mož domov, postane vendarle nekoliko nervozna. Čuti, da se ji bodo pri njegovih najmanjši besedi usule solze in jezno stisne ustnice. Ko prime mož za žlico, odskoči v kuhinjo.

»Heureka!« kliče mož v sobi. Strese se. »Heureka!« — vendar si jo enkrat zadelo, dekle! Pridi, da te poljubim!

Obotavljajoč se, stopi v sobo: »Kaj pa je?«

»To je juha, kot jo je mati skuhala — natanko takala!«

Veselo se zasmeje ona: »Pa saj je vendar — prismojena!«

In prav ta zadnji stavek je bil odveč.

obrestovanju in amortizaciji v 100 semestrih. Anuitete se morajo kriti z najemnino.

○ **Zlobna poškodba.** Neznani zlikovci so pokvarili ponoči na vogalu škofje ulice in Sv. Petra ceste več metrov železne ograje in so napravili s tem gospodarju tež 300 Din škodo. Ta razvada razbijanja ograj se je v zadnjem času v Ljubljani posebno v predmestjih zelo razširila in marsikaki posestnik je imel že radi tega že prav občutne stroške in zraven še sitnosti. To niso nobeni pravi krokarji, ki se od par kozarcev tako napijejo, da dajo svojemu nenormalnemu razpoloženju duška v takih brezsmiselnih uničevalnih činih, ampak čisto navadne barabe.

○ **Cerkvene tatvine.** Oskrbnik cerkve pri sv. Krištofu France Vidic je prijavil mestni policiji, da je bilo ukradenih v času od 18. do 21. januarja iz cerkve šestnaest električnih žarnic. Dalje so pokradli lopovi iz cerkvenih božičnih jasic večje število lesenih jaslčnih kipcev in okraskov in so pokvarili pri tem tudi mehanizem jasic za premikanje jaslčnih kipcev. Napravili so cerkvi precej škodo. Policija jim je že na sledu. — Tudi v šentjakobski cerkvi so se pojavili in so odnesli iz jasic mali kip Jezuščka ter več drugih umetniško izrezljanih lesenih kipov.

Maribor

□ **Duhovniške novice.** S 1. svečanom t. l. nastopi g. Urh Hafner, župnik na Ojstrici nad Dravogradom, župnijo Tinje, odkoder odide dosedanjí g. provizor Janez Ogulin kot kapelan v Loče. Na Ojstrico pride za provizorja g. Rudolf Kociper, tačasni kapelan na Ponikvi ob juž. žel., kjer mu sledi iz Loč g. kapelan Franc Časl. Istočasno so prestavljeni gg. kapelani: Matija Neudauer iz Rajhenburga k Sv. Lavrenciju v Slov. gor., od tam pa g. Jakob Zidanšek v Rajhenburg, Anton Obiak iz Mozirja v Makole, Feliks Vrščič pa v Mozirje.

□ **Telovadna akademija,** ki jo priredi Orlovski odsek v Mariboru dne 31. t. m. ob 5 popoldne v dvorani Zdravstvene gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, obeta biti zelo zanimiva. Že po predpripravi soditi, bo to ena najlepših prireditev v letošnjem predpustu. Zato pa naj nihče ne zamudi pravočasno si priskrbiti vstopnico. V predprodaji so v knjižarni sv. Cirila, Koroska cesta 5, in pri njeni podružnici, Aleksandrova cesta 6. Cena je: sedeži po 15, 10, 8 Din, stojišča po 4 Din, dijaško stojišče 2 Din.

□ **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** v Mariboru ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 31. t. m., ob 10 dopoldne v dvorani Društva katoliških mojstrov, Vetrinjska ulica 16. Za vse p. n. gg. redne članke je udeležba obvezna; katoliški mojstri in drugi prijatelji Katoliškega pomočniškega društva so dobrodošli!

□ **Proračun mestne občine** je bil še le v petek večer na nadaljevalni seji sprejet s 25 glasovi proti 6 glasovom.

□ **Uradniška napredovanja.** Za politično upravne uradnike 5. razreda I. kategorije so imenovani: dr. Bronislav Fišer, okrajni glavar pri vel. županu v Mariboru, dr. Jos. Hubad, okr. glavar v Ljutomeru, Rihard Koropec, okr. glavar v Prevaljah, Gašper Lipovšek, okr. glavar v Murski Soboti, Ivo Poljanec, okr. glavar v Mariboru, desni breg, Karol Trstenjak, okr. glavar v Kenjcah, dr. Herbert Martin, okr. glavar, dodeljen okr. glavarju v Šmarju pri Jelšah, Rajko Mulaček, okr. glavar pri vel. županu v Mariboru, dr. Stanko Majcen, okr. glavar istotam. Za policijske svetnike v 5. razredu I. kategorije: Gustav Puš, policijski svetnik v Mariboru, dr. Ivan Senekovič, pol. svetnik v Celju, Karol Peševšek, pol. svetnik v Mariboru. Za politično upravne uradnike 6. razreda I. kategorije: dr. Franc Bratina, vladni tajnik v Murski Soboti. Za politično upravne uradnike 1. razreda II. kategorije: Robert Pohar, uradnik pri vel. županu v Mariboru. Za arhivske uradnike 1. razreda III. kategorije: Fran Robar, okrajni tajnik v Prevaljah, Franc Jurca, okr. tajnik pri vel. županu v Mariboru, Ivan Marko, pis. pristav pri okr. glavarju v Celju, Adolf Svoboda, okr. tajnik v Murski Soboti, Fran Babič, okr. tajnik v Mariboru, levi breg, Fran Fišer, okr. tajnik v Ptuj, Josip Turčinovič, pis. pristav pri vel. županu v Mariboru. Za policijske pristave 1. razreda III. kategorije: Josip Strmšek, pol. pristav pri okr. glavarju v Celju.

□ **Šolsko polletje** je te dni na ljudskih in meščanskih šolah. Nekateri otroci so bili prav nesrečni. Prišli so domov, prinesli izpričevala, pa tako slabi redi. 5 in 4! Pa je šiba pela, predno so mogli dopovedati, da je dandanes tudi že v šoli tako, da je vse narobe prav!

□ **Bivši židovski tempelj** v Dravski ulici se je preuredil za stanovanje. S tem je občina s stroški 35.000 Din pripravila dvoje stanovanj.

□ **Sankanje** se vrši pri nas prav na priprost način ali pa tudi — na velikomesten način. Tako smo bili priča, kako je avto vlekel za seboj 10—15 sani, ki so bile zvezane druga za drugo. Šlo je prav naglo v veselje sankarjev in gledavcev.

□ **Brivski vajenci** imajo letos še vedno počitnice. V obrtno šolo ne hodijo, ker je zanje — strokovna šola pripravljena. Ta pa tudi ne — posluje. In tako so vajenci samo v brivnicah. V interesu stanu samega je, da se zadeva čimprej uredi.

Celje

○ **Odkrit odgovor!** V našem vseznalu, lokalnem listu, beremo danes, da naše novice glede gradnje novega šolskega poslopja zasledujejo prozoren namen, da bi se to vprašanje zopet zavleklo in sicer na iskreno željo gotovih »nazadnjakov«, katerim žal tudi nekateri nepoučeni narodni ljudje nasedajo. Temu nasproti konstatiramo samo to dejstvo, da so vse stranke v občinskem svetu tega prepričanja, da je prostor, katerega je krajni šolski svet določil kot stavbišče za okoliško šolo, eden izmed najbolj neprimerljivih. Res je, da je pred štirimi leti bil ta prostor izbran sporazumno z občinskim svetom kot stavbišče za novo šolo. V teku let se je pa na podlagi strokovnega mnenja izkazalo, da je ta prostor najbolj izpostavljen poplavam ter da ima tudi neko drugo oviro, namreč, da ne leži ravno v sredini cele občinske občine. Onim gospodom, za katere morda pri tem šolskem vprašanju igra glavno vlogo »principiellno narodno-kulturni« značaj, povemo prav odkrito, da bodo lahko svoj denar naložili v popolno varstvo svojih zavodov, a to le pod pogojem, da bodo ti zavodi nudili okoliški občini take pogoje, kakor vsak drugi trdni zavod. K temu imamo pripomniti samo še to: Ako želite, da se bo to vprašanje rešilo v korist okoliške občine, ne smete gledati samo na komodnost projektiranega poslopja za učiteljsko osebje, temveč v prvi vrsti na olajšavo šolskega obiska. Ta bi bila lepa, da bi šestletni otročki tavalí dve uri v centralno občinsko šolo, učiteljsko osebje bi pa iz svojih stanovanj opazovalo, kateri revni otročki bi zamudili za nekaj minut šolo in to le vsled tega, ker narakuje »principiellno narodno kulturno stališče«, da morajo otroci hoditi v šolo po dve uri daleč. Saj je vendar šola za otroke! Čudno se nam pri čeli stvari zdi le to, da je deputacija okoliške šole dobila pri g. dr. Hrašovcu, predsedniku krajnega šolskega sveta, popolnoma drugačen utis, kot skuša danes utemeljevati »Nova doba«. Kaj g. dr. Hrašovec ni več pravoveren član SDS? Našim ljudem pa pravimo to-le: ako ne bodo vladni krogi ugodili željam ljudstva, da se nemudoma prične zidati za levi in desni breg Savinje ločeni šolski poslopji, naj se ti krogi ne čudijo, da bo nastalo v okoliški občini skrajno hudo razburjenje. In to ne samo med našimi ljudmi, temveč tudi med onim, ki sicer razum »Nove dobe« zastopajo v javnosti tudi principiellno narodno kulturno stališče.

○ **Teror se nadaljuje.** Socialni demokrati, ki so pred volitvami v Delavsko zbornico propagirali svobodo udeleževanja vsake posamezne osebe, teptajo to svobodo, kjer le morejo. Našim ljudem ne izdajajo volivnih kuvert kljub temu, da so vpisani v volivni imenik. Tudi smo ugotovili slučaje, da so naši ljudje sicer dobili svoje kuverte, a brez onih ominoznih glasovnic. Tako je dobila Strbucelj Terezija, ki je vpisana v volivnem imeniku na strani 1520 tek. št. 17 volivno kuvert brez glasovnice. Druga ne more priti do kuverte vsled tega, ker je v volivnem imeniku označena kot Herman, sama se pa imenuje Jerman. Identiteta te osebe je bila že uradno dokazana, a glasovnice ne dobi. Naša podjetja še do danes niso dobila dostavljenih glasovnic. V veži bolniške blaginje se še vedno trga glasovnice služkinjam. V tovarnah se še vedno silijo naši zavedni pristaši, da izroče glasovnice socialno demokratičnim agitatorjem. Je li to svoboda? Kaj bi ne bilo boljše, ako bi socialni demokrati, nše glasove kar uničili? Na ta način bi volitve veliko manj stale, oni bi pa dobili po načinu macedonskih volitev svojo zaželjeno večino. To je farsa, pa ne volitve!

○ **Delavski sestanek,** ki se je vršil v nedeljo v Mislinju, je izpadel nad vse pričakovano dobro. Udeležilo se ga je nad 150 ljudi, ki so imeli priliko, da ob govoru taj. Deželaka spoznajo prave namene socialnih demokratov. Na sestanku sta se oglasila tudi dva taka demokrata, ki sta s svojimi izjavami dosegla samo splošni zasmeh. Imela sta v svojih žepih tudi uradne glasovnice v svrhu razdelitve med tamkajšnje delavstvo, a poslednje je zaman čakalo na razdelitev teh kuvert. Ustrašila sta se naših zavednih delavcev in jo z kuvertami odkurila. Radovedni smo, kdo bo s temi kuvertami glasoval. Evidenca nam ne bo ušla!

○ **Ustanovni občni zbor Sadjarskega društva za Celje in okolico** se je vršil danes v Narodnem domu. Udeležilo se ga je dovoljno število obiskovalcev. Na tem občnem zboru so ustanovili podružnico v Celju in izbrali za predsednika podružnice g. Miloša Levstika, znanega sadjerejca in prijatelja prirode. Za tajnika so izvolili g. Ivana Petraka, za blagajnika pa g. Ivana Gabrščka, prvi je učitelj v Celju, drugi pa uradnik okoliške občine v Celju. Značilno je, da je država sedaj ukinita vsako podporo za vzdrževanje državne drevnice, ki je vsled tega zaspala in prenehala. Tu se je pokazalo, da poznajo pomen drevnice v veliko večji meri ljudje, ki so zrasli iz ljudstva, kakor pa država. Tako je g. J. Pišek stavil novi podružnici brezplačno na razpolago zemljišče v svrhu naprave drevnice in s tem pokazal, da je vnet član nove podružnice, ki tudi z dejanjem prisloži na pomoč tam, kjer bi država morala izpolniti svojo dolžnost. Pri tem se pa g. Pucelj hvali po svojem listu, koliko se je prištedilo pri polie-

delskem ministrstvu! Ako bi tudi minister pri tem ministrstvu odpadel, bi se še več prištedilo, a poleg tega bi ne bila to tudi nobena škoda.

○ **Železničarska tatinska družba,** ki je leta in leta uganjala svoj nečeden posel, bo menda sedaj dobro razkrinkana. Kakor se sliši, je šestim izmed desetorice zaprtih že dokazano, da so kar na debelo kradli. Vsi ti so že odpušteni iz službe. Poleg že zaprtih je suspendiranih od službe še osem drugih železničarjev, preiskava pa teče še proti osim, ki so tudi osumljeni, da so bili pri teh tatvinah udeleženi. Tako bo ta afera marsikaj spravila na dan, kar je bilo do sedaj še temno in tajno. Dobro se še spominjamo slučaja, ko je prišel v Celje s svojo gospo soprogo bogati Hrvat z dvema kovčekom, ki sta prišla iz celjske postaje do dna oropana. Drugim je zmanjkalo veliko živil, posebno prekaženega mesa, spet drugim ogromne množine manufakturnega blaga. Pa tudi vinski trgovci so bili po tej tatinski družbi precej prizadeti. Marsikateri sod je prišel sicer v Celje, a navrtan in skoro prazen, ker so si ti lepi bratci svoj teški posel marsikaj oslajali z rumeno kapljico.

○ **Nova trgovina.** Dne 25. t. m. je bila v našem mestu otvorjena nova trgovina s čevlji. Podružnica zagrebške trgovice »Humanice« je v Prešernovi ulici odprla svojo luksuriozno opremljeno trgovino in upa, da bo s svojimi cenami prodala na celjskem trgu.

○ **Železničarska afera** začena zavzemati vedno večji krogi. Sedaj je zastopnik železniške policije v Zidanem mostu podal tukajšnjim uradom zopet nov material, ki bo vstanu, da popolnoma razčisti in pojasni vso to kolikor toliko komplicirano kazensko zadevo.

○ **Gospod Knez,** bivši navdušen in nad vse požrtvovalen predsednik »Prometne zveze« je postal kar nenkrat pristaša socialne demokracije. Čudno je na tem samo to, da se je preobrat izvršil ravno pred volitvami v Delavsko zbornico.

○ **Občinski načefga mesta** hočejo sklicati protestno zborovanje proti nameravanemu sklicanju občinske seje, katero nekateri občinske svetniki na vsak način žele imeti. Drugi — negativni — elementi pa pravijo, da se je v Jugoslaviji najbolje izkazal sistem pasivnosti in absolutističnega gospodarstva, vsled tega ne žele, da bi širši krogi meščanstva imeli vpogled v vodstvo mestnega gospodarstva. To protestno zborovanje se bo baje vršilo v veži magistratnega poslopja tik pred magistratno posvetovalnico.

○ **Dr. Ogrizek** bo morda sedaj vendarle dobil »absolutionem generalem«. To je bil nekdanj grozni nevaren človek, ko se je »vezal« z protinarodnimi, nemškimi elementi. Ves narodni blok je bil naravnost divji na tega »izdajalca«. Kaj pa sedaj, ko iščejo nekateri eksponirane pribeževsko-demokratske osebnosti ozke stike z Nemci in jih vabijo v svoj tabor z namenom, da vržejo za vedno tega za vsak človeški napredek nevarnega »klerikalnega« zmaja? Morda bo dr. Ogrizek vendar ta svoj »pregrešek« spoznal in padel pred demokrati na kolena in jih prosil odpuščanja.

○ **Občinska seja** se kljub vsemu naporu vendarle ne bo vršila pred 30. t. m., to vam sigurno zagotavljamo. G. Pribeževič tega ne dovolijo.

○ **Sestanki.** Poslanec dr. Hodžar je imel v nedeljo popoldne proti pričakovanju lepo obiskani shod v Zalcu v Savinjski dolini. Popoldne je pa na sestanku Jugoslov. strokovne zveze razkrinkal ljubezen socialnih demokratov do delovnega ljudstva in navduševal naše delavce in delavke, da se vsak do zadnjega našega moža udeleži teh važnih volitev.

○ **Novinski tečaj,** ki ga je priredila ekspozitura Orlovske podzveze v Celju, je bil prav dobro obiskan. Kljub skrajno slabemu vremenu se ga je udeležilo osem naših fantov, ki pojdejo v prihodnjih tednih k vojakom. Predavali so fantom gg. prof. Kardinar, Lazarist Tumpelj, dr. Godnič in N. Jagodič.

Prekmurje

Častna murskocoboska meščana. Gerentski svet Murske Sobote je izvolil za zasluge ob priliki zadnje povodnji mariborskega vel. župana g. Pirkmajerja in okrajnega glavarja v Murski Soboti g. G. Lipovška za častna meščana. G. gerent bo dne 1. februarja t. l. popoldan slovesno izročil obema gospodom diplomí; zvečer pa se bo vršila v hotelu Dobray zabava ob priliki lovskega plesa, ki ga priredi isti večer tukajšnja podružnica Slov. lovskega društva.

Svoje vrste red. Nekatero osnovno šole so zaključile prvo polletje že v soboto 23. t. m., druge ga pa bodo šele 30. t. m. Polletnih izpričeval učenci še niso prejeli, marveč jih bodo prejeli šele pozneje. Ljudstvo, ki ne ve vzrok te neenakosti in ki še nima mnogo zupanja v upravo, si pa misli svoje. Tako se gotovo ne ustvarja spoštovanje do oblasti.

Lepo znamenje bratovske ljubezni. Nemško protestantsko društvo Gustava Adolfa, o katerem je že »Slovenec« enkrat pisal, se je za novo leto lepo spomnilo svojih bratov po veri v Prekmurju. Poslalo je 500 mark (6715 Din) za murskocoboski Evang. dijaški dom.

Dr. Popp Filip, senior evang. seniorije v Zagrebu in prvi predestinirani evangelijski škof v Jugoslaviji, ki se je udeležil posebno proslave 25letnice Evang. ženskega društva

v Murski Soboti, je zbral v Zagrebu 3000 Din za murskocoboski Evang. dijaški dom.

Samomor mladega fanta. V petek, dne 22. t. m. je izvršil 26letni Lajoš Zakoč, posestnikov sin, iz Križevcev št. 107, samomor. Popoldan okrog 5 je prišel domov. Kakor se je dognalo, je prišel pravkar od svojega dekleta L. N. iz Sela. Oče, ki je vedel, da zahaja sin na več krajev k dekletom, je takoj slutil, kje je sin že zopet bil in ga je pokaral. Prišlo je med njima do prepira, ki pa se je zaenkrat končal brez hujšega. Zvečer je sin jedel z očetom pri večerji; po večerji okrog 8 pa je izročil svoji materi pismo, s prošnjo, naj ga odda sosedu Petru Kūčanu. Ko je mati odšla k sosedovim, je pa izročil še eno pismo očetu, mu podal roko in rekel: »Z Bogom oče, jaz grem!« Odšel je v svojo sobo, jo zaklenil za seboj, takoj nato sta počila dva strela, eden za drugim. Oče je takoj skočil pokonci in hitel gledat v sinovo sobo. Ker pa so bila vrata zaklenjena, je poklical sosedove. Ko so odprli sobo, so ga našli vsega v krvi na tleh v zadnjih zdihljajih. Poklicali so tudi zdravnika, toda vsaka pomoč je bila prepozna. Dve uri po nesrečnem dejanju je izdihnil. Krogljo si je pogнал v glavo. Ker je vsak sum kake tuje krivde izključen, so samomorilca 24. t. m. pokopali.

Velenje

Velik pritisk se vrši ob priliki volitev v Delavsko zbornico v našem premogovniku. Posebno se odlikuje kontrolor Bajt iz Šoštanja, ki je trikrat razdeljeval glasovnice po trgu, pa jih vseeno še do 24. t. m. ni oddal eno tretjino in to ravno tam, kjer je največ delavcev. Da je tu odzadaj gotov namen, je jasno. Mož je navdušen Skol.

Zarubljen ručnik! Davčna oblast je zarubila 180 dvajsettonskih vagonov premoga, ker ima rudnik zaostanek na davkih. Pač značilen primer »si'anih« gospodarskih razmer, v katerih živi Slovenija.

Ukradli so posestniku Mihaleku, po domače Blažiču v Šentjanžu pri Velenju par lepih volov. Storilca še niso našli.

IZZREBANE ŠTEVILKE EFEKTNE LOTE RIJE DIJASKEGA PODPORNEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

1. dobiček avto je zadela . . .	št. 99 688
2. dob. k njia in vozček . . .	št. 72 913
3. dob. sobno opravo . . .	št. 70 517
4. dob. kolo . . .	št. 53 634
5. dob. slamoreznico . . .	št. 23 200
6. dob. radio-aparat . . .	št. 95 548
7. dob. kuhinjsko opravo . . .	št. 33 227
8. dob. plug . . .	št. 14 027
9. dob. fotograf. aparat . . .	št. 41 693
10. dob. blago za moško obleko . . .	št. 85 517
11. dob. pisalno mizo . . .	št. 29 597

Ostale številke se objavijo v nedeljskem »Slovenecu«. Dobitki se izdajajo od 1 do 28. februarja t. l. Do 28. febr. nedvigljeni dobitki zapadejo v prid ef. loteriji. Številko srečke, ki je zadela, je treba 3 dni prej, preden se dvigne dobiček javiti odboru DPD, Miklčičeva cesta 5, Ljubljana.

EFEKтна LOTERIJA MLADINSKEGA DOMA NA KODELJEVEM V LJUBLJANI

Dne 17 t. m. je bilo v Mladinskem domu pod oblastvenim nadzorstvom žrebanje efektne loterije v prid novi stavbi. Izmed 150 izrebanih števil je zadela prvi dobiček št. 460, drugi št. 3269, tretji št. 2037. Nadalje s obile izrebane št. 1181, 2915, 3091, 1929, 499, 1469, 1853, 1014, 2609, 1570, 1697, 2419, 2229, 1251, 452, 3801, 3994, 2021, 449, 109, 1731, 1311, 2379, 902, 2422, 2599, 3767, 2482, 2545, 488, 1734, 603, 3672, 3792, 1078, 1748, 1821, 8898, 509, 2254, 1762, 223, 620, 519, 1472, 207, 8132, 1223, 2887, 438, 3936, 1147, 757, 3882, 3471, 326, 2016, 490, 3074, 3204, 3793, 2724, 2588, 3418 3775, 1946, 3291, 3025, 756, 3560, 563, 1387, 423, 951, 2677, 1400, 2641, 2475, 17, 3059, 921, 2212, 1598, 63, 1794, 262, 3212, 767, 1492, 2152, 955, 2672, 672, 640, 1763, 214, 3362, 3125, 1817, 2961, 2431, 437, 3210, 290, 3491, 1257, 1063, 2017, 3206, 8577, 2486, 3693, 845, 993, 2395, 1118, 2956, 188, 1829, 2166, 3256, 1603, 83, 3178, 3545, 1059, 418, 2110, 3198, 3759, 2023, 3109, 2763, 2272, 2292, 2523, 1207, 1832, 3924, 2386, 3, 3427, 1567, 994, 3671, 3249, 3026. — Oddajanje izrebanih dobitkov prične v sredo 27. t. m. ter traja do včeraj 15. februarja; dotlej nedvigljeni dobitki pripadejo Mladinskemu domu.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda 27. jan.: Zaprtó.
Četrtek 28. jan.: HENRIK IV. Red A.
Petek 29. jan.: DRUGA MLADOST. Red B.
Sobota 30. jan.: NAŠA KRI. Premijera izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda 27. jan.: ZVEDAVE ZENSKE. Red D.
Četrtek 28. jan.: Vojaška predstava. Izven.
Petek 29. jan.: AIDA. Red C.
Sobota 30. jan.: Zaprtó.

»Zvedave ženske«. Prva repriza komične opere Woffa-Ferrarija »Zvedave ženske« bo v sredo dne 27 t. m. Opera je pri premijeri popolnoma uspeša. V glavnih vlogah nastopijo gg. Potuškova, Lovsetova, Ribičeva, Poličeva, Rumpelj, Janko, Banovec, Zupan, Subelj, Dirigir, g. Neftar, režira g. Bučar. Poleg svojih odličnih umetniških kvalít nudi ta opera občinstvu najpristnejše zabave.

Orel

Skupni fantovski sestanek vseh ljubljanskih odsekov je danes ob osmih zvečer v Ljudskem domu. Predava g. Terseglav. Na svidenju!

Turistika

Kranjska gora, 27. jan. ob 7 jutraj: —8° C. barometer pada, brez obakov, veter. pršič, 50 cm suh sneg, sanince ugoden.

Bah. Bistrica, 27. jan. ob 7 jutraj: —9° C. snega 60 cm. suh sneg, sanince in amuka ugodna.

POGAJANJA HLINKA—ŠVEHLA.

Praga, 26. januarja. (Izv.) Ministrak, predsednik Švehla je začel pogajanja s slovaškim voditeljem Hlinko radi vstopa v vlado. Pogajanja se vrše samo na podlagi gospodarskega programa in se pri pogajanjih ne bo oziralo na avtonomistični program Hlinkove stranke.

PROGRAM NOVE NEMŠKE VLADE.

Berlin, 26. jan. (Izv.) Danes je podal predsednik dr. Luther izjavo o vladinem programu. Izjava je bila kratka in je v njej poudarjal, da se bo zunanja politika vršila v znamenju pogodb, sklenjenih v Locarno in bo vlada pripravljala vstop Nemčije v Društvo narodov. V notranji politiki pa bo vlada predvsem okrepila varstvo najemnikov in izdelala načrt za preskrbo brezposelnih.

IZPRAZNITEV NEMŠKEGA OZEMLJA.

Berlin, 26. jan. (Izv.) Nemškim oblastem so bili predloženi roki, v katerih naj bi se izvršilo izpraznjenje zasedenega ozemlja. Po tem načrtu bi se izpraznjenje izvršilo sledeče: ozemlje, zasedeno od Angležev, se izprazni do 31. januarja, belgijske čete se umaknejo najkasneje do 4. februarja, prvo cono pa izprazni francoske čete najkasneje do 20. februarja.

VLADA BRATIANA PRED PADCEM.

Iz Bukarešte poročajo: V nedeljo je na seji ministrskega sveta m. n. predsednik Bratianu podal poročilo o notranjem položaju. Potek te važne seje drži v največji tajnosti, toda poučeni krogi zatrjujejo, da je Bratianu svoje ministrske kolege obvestil o svojem stanku in razgovoru s kraljem. Tedaj je Bratianu zahteval od kralja, naj z ozirom na politične razmere podaljša mandat sedanji skupščini, kar bi obenem pomenilo podaljšanje mandata sedanje vlade. Kralj pa je to zahtevo odbil. Na seji ministrskega sveta je Bratianu naglasil, da stoji on s svojo stranko pred skorajšnjim izstopom iz vlade. Zato je predlagal, naj se parlamentu takoj predloži novi volilni zakon, kar je ministrski svet tudi sklenil. Ta vest je naredila v Bukarešti velik vtis, kajti po programu vlade je imel priti volilni zakon šele zadnji na vrsto. Spričo tega sklepanja, da stoji Bratianova vlada pred demisijo.

RUSKO-KITAJSKA FORAVNAVA.

Moskva, 26. jan. (Izv.) Glasnik poročil sta se v omejitveni spora ruski poslanik v Mukenu Krakovick in kitajski poslanik Kau zedinila, da se takoj spuste na svobodo vsi delavci in ravnatelj Ivanov, katere so aretirali Čang-so-linovi vojniki. Vpostavi se takoj normalen železniški promet in s tem popravi kršitev pogodbe iz leta 1924.

AMERIKA VSTOPI V HAAŠKO RAZSODIŠČE.

Washington, 26. januarja. (Izv.) Senat je z 68 glasovi proti 26 glasovom sprejel predlog, da Amerika vstopa v mednarodno razsodišče v Haagu, čeprav je opozila ta predlog močno obstruirala. Senator Koed je govoril o razmerju Evrope do Amerike in poudarjal, da ima Evropa le toliko interes do Amerike, kot ga ima dolžnik do upnika.

Brezbriznost vlade nasproti izseljencem. Chicagoški »Hrvatski Glasnik« piše: »V Novi Zelandiji je umrl tamkajšnji častni jugoslovanski konzul L. Skansi in naši izseljenci so ostali brez lastnega diplomatskega zastopnika. Ker v Belgradu malo ali nič ne mislijo na potrebe nas izseljencev, moramo opomniti belgrajsko vlado, da čimprej imenuje drugega konzula za Novo Zelandijo, dotlej pa naprosi kako prijateljsko državo, da brzojavno pooblasti svojega konzula, da zastopa jugoslovanske interese. Ta opomin je tem potrebnejši, ker je Jugoslavija po svojem postanku čakala celih 5 let, predno je imenovala za Novo Zelandijo vsaj častnega konzula. Odkar je Amerika zaprta za naše ljudi se veliko Jugoslovancev izseljuje v Novo Zelandijo. Konzul je zato nujen potreben. Imenuje pa naj se reden konzul s plačo, ne pa pričakovati, da bi leta služil državi gratis in zraven še iz svojega plačeval p.sarniške potreščine, kakor se je zgodilo pok. Skausi. Izseljenci pošljejo vsako leto v Jugoslavijo 10 do 15 milijonov dolarjev suhega zlata, zato imajo pač tudi pravico zahtevati, da država dobro uredi konzularno službo.«

PET SPLAŠENIH SLONOV NA TURINSKIH ULICAH.

Zadnji čas se znani cirkus Kludski mudi v Italiji. Pri tem ga spremljajo razne nevarnosti. Izgubil je dva krasna bela medveda — enega od teh mu je povozila železnica. V soboto pa mu je velik buldog splašal pet slonov, da so se razbežali po mestu in napravili med Turinčani mnogo strahu in nekaj škode. Eden izmed slonov se je nameril v neko hišo; udril je zaprti vežna vrata in neka steklena, nakar je običal med podboji, ne da bi mogel naprej ne nazaj. Izvlekli so ga potem komaj s tremi konji. Trije sloni so drveli po trgu Balbo, padli neko ženo z otrokom, a ji drugače niso storili žalega. Neki mož je zbežal pred sloni v bližnjo palačo — sloni pa za njim; sledili so mu tudi po stopnicah, a očitno brez zlega namena, ker so se v prvem nadstropju mirno ustavili. Te so cirkuški službenci brez truda spravili nazaj v cirkus. Največ posla je bilo s prvim slonom, ki ga je bil buldog ugriznil v nogo tega so morali zvezati in ga tako odpeljati v cirkus. Drugače pa ogromne dobičkarje niso nikomur nič žalega storile.

KATOLIŠKI SVET

KATOLISKA AKCIJA V ITALIJI.

Pred tednom se je vršilo v Rimu zborovanje osrednje zveze katoliške akcije. Pred vsem se je govorilo v encikliki o Kristusu kraljki je vsem pršla prav zaželjeno, ker so že preje na svojih zborovanjih ponovno govorili in o tem obvestili tudi svetega Očeta. Ta enciklika jim podaja aedaj pravi program za njihovo delavnost. Treba je to kar se tam priporoča, uvesti tudi v javno življenje in prav to je dolžnost kat. akcije.

Ta organizacija tudi nosi del skrbi za kat. univerzo Srca Jezusovega v Milanu, ker zbira na dolečen dan zanjo prispevke med ljudstvom. Za letoš so določili 21. marec. Lani so ob tej priliki nabrali 1.800.000 lir.

Jubilej sv. Frančiška hoče Italija proslaviti kar najslovesneje in so priprave za to pod vodstvom osrednje zveze že po celi deželi v teku.

V moralnem oziru si stavi centrala kot glavno nologo boj proti preklinjanju in pa proti temu kar je v Italiji za katero najbolj škodljivo proti plesu in proti nekaterim plesšem. V tem upajo, da jih bo podpirala država tudi nadalje.

S šolstvom so vspešnem zadovoljni, ker je vera prva in največja vzgojna sila, dobila v šoli mesto, katero ji pripada, vendar so zborovalci sprejeli predlog, ki govori o ustanovitvi nekega posebnega podjetja za fizično in moralno vzgojo mladine. Tu bi si vzgajala kat. akcija svojo elito, takozvane »vojskujoče«, kateri bi pomagali pri verskem in socialnem apostolatu in bi se postavili v službo Cerkve.

OSSERV. ROMANO ZA KRŠČANSKI SINDIKALIZEM.

Voditelj laiškovskega sindikalizma posl. Rossoni je v pogovoru s poročevalcem »Tribune« o sindikalnem vprašanju med drugim izjavil, da bele (krščanske) strokovne organizacije nimajo več zmisla v Italiji in da naj se lotijo sedaj te organizacije drugih nalog, ki niso sindikalne. Na to izjavlja »Osservatore Romano« z dne 22. t. m. med drugim: »Od naše strani bi morali poudariti načela, ki smo jih ponovno izrazili v prid sindikalni svobodi, kot temelju delavske organizacij, namenjenih obrambi legitimnih interesov. Pa dovolj tudi samo to opozorilo na naše stališče, katero smo že obširno pojasnili. Ugotoviti hočemo le, da izhaja ugovor Rossonija, da bi mogla »Azione Cattolica« voditi sindikalno akcijo, iz zmotne premise. Ni »Azione Cattolica«, ki vodi ali naj bi vodila sindikalizem čisti, enostavni, tipični sindikalizem je, ki se more duhovno nasloniti na to ali ono šolo, na to ali ono teorijo, na to ali ono vero. Zato imamo krščanski sindikalizem, ki se sklicuje na cerkev, na Azione Cattolica, na našo socialno doktrino kot hraniteljice razlagalke in razširjalke gospodarsko-socialne ideje, ki ji vsekakor gre mesto v življenju dela.«

V posebnem zmislu odgovarja na Rossonijevo izjavo »Unità Cattolica«, ki jo »Osservatore Romano« tudi citira.

NOVA KATEDRALA V UGANDI

V mestu Rubaga v Ugandi so domačini zgradili katedralo z dvema stolpoma, dolgo 80 m in široko 22 m. Ves material so domačini pripeljali od daleč zastoj in tudi delavci niso zahtevali plačila. Arhitekt je bil misijonski brat belih očetov; zidarji in rokodelci iz Bagande so mu pri delu pomagali. Zelo slovesna je bila otvoritev cerkve. Slovesnosti se je udeležil vladar z ministri in vojaštvom. Škof Procens je blagoslovil zvonove in škof Streicher je nato pel pontifikalno sv. mašo. Domači semenišči ki so peli na koru. Pri povzdigovanju so zatrobile fanfare kraljev pozdrav. Bila je to velika verska manifestacija, ki se jo je udeležilo nad 10.000 domačinov.

PRVA JAVNA PROCESIJA V BOMBAYU.

3000 katoličanov iz raznih plemen in kast je nedavno v prvi javni procesiji z Najsvetejšim v Bombayu manifestiralo svoje versko prepričanje. Najodličnejše osetnosti, vojaške in civilne, so nosile nebo, vsi verniki pa so spremljali Najsvetejšega s svečami v rokah. Med pohodom je godba in zbor pevcev proizvajal verske pesmi. Na veliko množico, ki je opazovala procesijo, je ta gotovo napravila globok vtis. Cerkev sv. Imena je bila umetno okrašena z zastavami in venci. Ponoči pa je bila razsvetljena z nebroj električnimi lučnicami in velik razsvetljen križ nad cerkvijo je daleč na okrog oznanjal slovesen praznik katoličanov v Bombay.

Naznanila

Selea nad Skofjo Loko. Dne 2. februarja ob treh popoldne se vrši ustanovni občni zbor Esperantovskega kluba za Selsko dolino pri organistu v Selihi.

Zveza šoferjev Slovenije naznanja, da se vrši njen redni občni zbor v soboto dne 6. februarja v zvezinem lokalu, Rimska cesta 19. Člane pozivljamo, da se obnega zбора polnoštevilno udeležijo.

Preostanek nabranih prispevkov za nabavo vena na krsto tovariša blagopokojnika g. Franc Kramarja, trgovca tu, v znesku 495 Din je »Trgovsko društvo« v Celju naklonilo tukajšnji dijaški kuhinji.

»Hrac, stavbna regija« zadruška s o. z. v Ljubljani vabi gg. zadržnike, da se zanesljivo zglese v zadržniški pisarni v Dalmatinski ulici 11 priložijo s svojo vložno knjižico in sicer: v petek popoldne, dne 29. jan. od št. 1—10, v soboto popoldne, dne 30. jan. od št. 50—100, v ponedeljek popoldne, dne 1. febr. od 100—150. Zadeva važna!

Naši ženski domači obrti.

V današnjem času nam ne sme biti vseeno, ali se izdelki, ki se dajo napraviti doma, uvažajo ali izvažajo. To velja pred vsem za ročna dela. Uvažanje ženskih ročnih del je docela potrebno, pa naj se že nanaša na katerokoli panogo ženskih ročnih del. Ker pa vlada pri nas še precej nejasnosti glede organizacije ženskih domačih obrti, naj nam bo dovoljeno, podati nekaj misli, kako bi se dalo to delo organizirati.

Cipkarstvo razpolaga s tisoči delavkami in je danes že deloma neorganizirano. Zato ni enotnosti v cenah materialu in uzorcih za eksport, kar dela pri kupčiji veliko zmedo, ruši cene in ustvarja nepotrebno konkurenco. Tu je potreba, če že ne organizacije, pa vsaj skupnih domenkov, da se po kaže enotnost na svetovnem trgu. Zaradi neenotnosti je vsak večji eksport danes nemogoč in to odpira na široko vrata tudi konkurenci. Malenkostne osebne difference se morajo umakniti visokemu cilju splošnosti. Polem bodo živeli trgovci in delavke, v neslogi pa trpiti oba dela.

Mnogo krivde leži tudi v tem, ker niso trgovci vedno in pravočasno informirani o potrebah svetovnega trga.

Da se morejo naročila izvršiti natanko in pravočasno, je potrebno, da primejo delavke za vsako delo in izvršijo vsako naročilo, ker le potem bo trgovec lahko oddal vse blago in si chranil odjemalca. Delavke pa stalen zaslužek. Če se branijo izdelovanja in pr. meterskih čipk, se trgovci obračajo navadno potem tudi za druge predmete tja, kjer dobijo metersko blago. In danes ni svetovna konkurenca ravno majhna. Italija producira mnogo te robe, Francija ima v Vogezih na tisoče delavk in Belgija je znana po svojih naj enešjih delavkah. Na Češkem je delalo v Rudogorju še pred vojno 60.000 žen in deklet Nemčija ima tudi veliko čipkarice. Cipkarstvo je začelo tudi v francoske in angleške kolonije in postaja nevaren konkurent zlasti manjšim državam.

Vse to naj bi imele pred očmi in prvi vrsti

naše delavke, da bodo razumele položaj, v katerem se nahaja naše čipkarstvo. Bolje je namreč delati vso zimo z malo manjšim zaslužkom, kakor pa en mesec za navidezno visoko plačo.

Država bi morala naše čipkarstvo bolj podpirati. Poskrbeti smo, da bodo informirana naša ministrstva o vsem, da ne bo po tem izgovorov.

Druga tehnika ročnih del je vezanje, ki se uporablja za najrazličnejše predmete. Razni trgovci zaposlujejo sicer precej vezilj, vendar trdim, da bi lahko organizirali še par tisoč žen in deklet za razna večja naročila. Danes gredo na pr. razne vojaške dobave še v inozemstvo, ker ni organiziranega dela doma. Oficirske epotele n. pr. za mornarico se izdelujejo v inozemstvu, ker ni nikogar doma, da bi prevzel naročilo, kar bi se lahko izvršilo doma. Naše obrtne šole so vzgojile na stotine dobrih vezilj, ki bi prav radi prijele za delo.

Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 4-I. hoče organizirati žensko ročno delo in v to svrhu bi potreboval informacij, ki bi služile kot podlaga nadaljnjemu delu. Vse interese naj bi javile svoj naslov po dopisnici zavodu in navedle:

1. Kake vrste ročno delo znajo (klekljane čipke, šivane čipke, mreženje (file), navadno belo vezanje, toledo, pisano vezanje, specialne vezne tehnike, slikanje z iglo, zlato vezanje, fino belo vezanje, kineško vezanje, arabsko apliciranje, vezanje na koži in kožnate aplikacije).

2. Koliko ur časa bi dnevno lahko delale. Na ta način nam bo mogoča evidenca vseh delavk, kar je velike važnosti za presojanje delovne kapacitete.

Ni nemogočega ne predvidevamo, ampak vse to bo izpeljivo, če najdemo ljudi z resno voljo in veseljem do dela. Tudi ta važen gospodarski problem nam mora preiti v meso in kri kakor je to drugod in postati velik plus v našem narodnem gospodarstvu. O vsem nadaljnjem bomo poročali po potrebi.

Ivan Peterlin 25 letnik.

Dne 31. januarja 1926 proslavlja »Krekova mladina« jubilarja, kateri se je žrtvoval in zastavil vse svoje moči v 25 letih našim odrom. Med tem časom si je moč pridobil mnogo priznanja in pohvale, kajti bil je vedno vsem društvom naklonjen in je pomagal kjer je mogel. Začet je l. 1901 v mladeniškem društvu v Rokodelskem domu. Takoj je pokazal svoj igralski talent in dobival v kratkem času tudi glavne vloge.

Ko se je ustanovil l. 1903. na Turjaškem trgu Katoliški dom, je bil eden prvih, ki so se posvetili društvu. Bil je pri ustanovitvi Ljudskega odra, koder je deloval dolgo vrsto let. Bil je priljubljen igralec tudi na odru v Rokodelskem domu. Sedaj deluje pri »Krekovi mladini«, h kateri je kot zaveden kršč. soc. delavec pristopil takoj ko se je osnovala. Najljubše njegove vloge so: Grešnik pri »Reveku Andrejku«, Rihtar pri »Divjem lovecu«, Gelb pri »Na smrt obsojenca«, Miklavž Borštnik, francoski mer pri »Naša krič«, Šivnata, krojaški mojster pri »Lumpacij vragabund« itd. Igral je tudi pri »Reveku Andrejku« na Ljudskem odru, pri katerem je gostoval pokojni gledališki igralec Borštnik in pri »Deborahi«, pri kateri je gostovala priljubljena igralka naše drame gosna Borštnikova.

Dolžnost vseh kulturnih društev je, da jim lepše proslavimo njegov jubilej. Tovariša Peterlinu kličemo vsi Krekovi »Se na mnoga letala«

Knjige in revije

Napoved za dohodnino. Za sestavo napovedi o dohodnini, katero je treba meseca januarja vložiti je neobhodno potrebna knjiga Z. un. Dohodnina. Lahko umiliva s praktičnimi vzorci prejemne knjige bo izšlo, no služila Ogljalska bo delo in prihranila marsikaj na tavčnih izdatkih. Malokomu so namreč znane določbe glede dovoljenih odbitkov, katere mora v napovedi uveljaviti, da se mu dovolijo olajšave in znižja davčni postavke. Knjiga veja 10 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Zbirka slovenskih narodnih pesmi, IV. zvezek. Nabral in za moški, deloma mešani in ženski zbor harmoniziral Marko Bajuk. Cena zvozu 16 Din. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je pravkar izdala v drugem tiskanju te priljubljene pesmi, ki so nabrane večinoma iz cerkniške okolice. Zvezek obsega 24 pesmi in sicer 9 za moški, 12 za mešani in 3 za ženski zbor. Profesor Bajuk je eden naših najboljših harmonizatorjev na-

Jos. Ilc, Kočevje:

Železniška zveza Slovenije z morjem.

(Dalje.)

Na celi črti Kočevje—Brod Moravice ni nikakih umetnih konstrukcij. Na progi se nahajajo samo zidani viadukti v navadnih merah, železnih mostov pa sploh ni. Na ta način je izvrstno preiskrbljeno za slučaj vojne, kjer bi se dali eventualno po sovražniku poškodovani objekti takoj nadomestiti z leserirno napravami. Primerjajmo sedaj s tem samo en most čez Kolpo pri Starem trgu na Lukovdol! Edini ta most stane toliko kolikor polovica proge Kočevje—Brod Moravice po zadnjih ugotovitvah inženjerjev-trasantov. Njegove dimenzije so ogromne in zanje vlada ravno v slučaju vojne stalna opasnost sovražniške poškodbe, s katero je namah ustavljen ves promet in nam začeta neizmerna škoda, ki jo ni mogoče za časa trajanja sovražnosti nikakor ne nadomestiti. Gospodje od konkurenčne trase so zelo redkobedni o problemu premostitve Kolpe pri Starem trgu, kjer teče ta v ozki strugi med bregovi, ki se nagibljejo do Kolpe v kotu 45%. In tam teče Kolpa le 173 m nad morsk gladino, medtem ko leži Stari trg pri Črnomlju nekaj nad 870 m visoko nad morsk gladino. In istotako razmerje velja za zvezo Črnomelj—Lukovdol. Ponavljam ponovno — samo premostitev Kolpe po Klodič-Hrovatovem načrtu bi stala najmanj polovico celokupnih gradbenih stroškov črte Kočevje—Brod Moravice, da ne govorim o nadaljnjih vzdrževalnih stroških o tem po g. ing. Klodiču zamisljenem železnem kolosu.

Ako se hoče doseči samo železniška zveza za tranzitni promet in se hoče izogniti ogromen denar, ne da se se oziroma na lokalni promet, bi bilo bulje, da se zgradi popolnoma kratka zveza s Kočevjem—Brod Moravice v dolžini 23 km. ki bi bila ravna ter brez predorov, a bi imela obe kolne most — velikana, katerega stroški ne bi znašali več kakor Klodičev most pri Starem trgu in pa prihranjeni kilometri gradbe na dolžini proge.

Pri Brodu na Kolpi smo pri problemu železniškega spoja Kočevja z reko progo dobili najugotnejšo premostitev te reke tako glede višine kotar smo tudi odprli obenem gorenjo dolino ob Kolpi prometu medtem ko nismo s premostitvijo pri Starem trgu dosegli ničesar drugega kot da prepeljemo železnico po sila dragem železnem mostu-velikani v ca 6 km dolga hrvaški predor Lovnik. Zdrava podlaga vsake železnice je samo to-

rodnih pesmi izdal je že več zvezkov, ki so pa skoraj vsi razprodani. Bajukova harmonizacija je sicer priprosta, a blagoljubna. Strbno se ozira na slog in obliko, kakor poje slovenski narod. Vse pesmi so torej lahke in ne bodo delale še tako šibkemu zboru nikakih težav. Izšlo je zbirke pristržno pozdravljamo, zbirko pa najtopijeje priporočamo vsem našim pevskim zborom.

Sport

Sportna organizacija slovenske mladine v Ameriki. Društva KSK Jednote v Združenih državah so začela živahno snovati žogometne klube, ki naj bi zbrali okoli domače organizacije tamkajšnje slovensko mladino. V teku so že tudi priprave za ustanovitev Jednotine žogometne lige.

Prvo 50 kilometrsko medklubske smučarsko tekmo v naši državi priredi TK »Skala« v nedeljo dne 31. jan. na Bledu. Proga ima obliko osmice in poteka čez sledeče važnejše kraje: Z Bleda preko Ribnega na planoto Jelovco, nato Lipnice, Lano, Bohinjsko Belo, blejski kolodvor, Zgornje Gorje, Krnica, Grabče, Laze, Podhom, Zasip, Bled, Sklepajoč po število prijav, med katerimi je tudi večje število članikov iz smučarskega tečaja v Kranjski gorji, obeta biti boj za prvenstvo zelo hudi in oster. Ker teče proga večkrat v neposredni okolici Bleda, bo nudila tekma gledalcu, ki bo lahko zasledoval njen potek in razvoj, obilo užitka. Start tekmovalcev se vrši ob 7.30 zjutraj izpred Zdraviliškega doma na Bledu, cilj istotam. Pismene prijave za dodelitev prenočišča je nasloviti na Smučarski odtsek hotel »Union«.

Za 50 kilometrsko medklubske smučarsko tekmo, ki jo priredi TK »Skala« v nedeljo dne 31. januarja na Bledu, so predvidena sledeča darila: 1. darilo Turistovskega kluba »Skala«, 2. darilo Jugoslov. zimskosportnega saveza, 3. darilo občine Bled, 4. darilo »Putnikar«. K tekmovalcem se bodo pripustili samo prijavljeni in zdravniško preiskani smučarji z dopolnjenim 20 letom. V svrhu pojasnil, ki jih bo podal o progi vodja tekme, to je o markacijah, okrepčevalnicah, rešilnih postojah itd., je v lastno korist tekmovalca neobhodno potrebno, da je v soboto do večera že na Bledu. Kraj in čas tega sestanka objavimo pravočasno, istotako glede razdelitve prenočišč tekmovalcem. Prijave za tekmo se sprejemajo do srede 27. t. m. Naslov prijav: Smučarski odtsek hotel »Union«.

Zgodovina.

Horthy in Karl Habsburški.

Zadnji zasebni tajnik bivšega avstrijskega cesarja Karla Habsburškega baron pl. Werkmann je nedavno izdal knjigo: »Iz zapuščine cesarja Karla«. Knjiga podaja avtentično poročilo o dogodkih povodom ponosnega Karlovega prihoda na Ogrsko o velikonoči leta 1921. Resničnost navedb — napisanih po narekovanju Karla samega — potrjuje pismo bivše cesarice Zite, ki je natisnjeno na čelu knjige. Knjiga drugače ni zanimiva, razen po tem, kako sta se v tisti, za Karla usodni noči pulila za oblast »kronani kralj in najvišji gospod« in njegov »državni upravitelj«. Najsi Karel ne igra posebno junaško svoje vloge, stoji vendar moralno človeku neprimerno bližje nego Horthy, ki je izdal svojega gospoda, čim je videl, da je brez moči odnosno je hotel v najtežjem položaju izsiliti od njega vse časti in gmojne koristi.

Ganljivo je, kako je dobrosrčni Karel trdno računal na zvestobo svojega podadmirala Nikolaja pl. Horthyja, kateremu je bil dejansko, dokler je imel oblast v rokah, naklanjal odlikovanje za odlikovanjem. Nič manj trdno ni računal na zvestobo in ljubezen ostalih madžarskih voditeljev in naroda samega; pričakoval je, da ga bodo sprejeli z odprtimi rokami. Doživel je grenko razočaranje. O sestanku s Horthyjem v tisti velikonočni noči pripoveduje Karel v svojih zapiskih:

»Ko sem vstopil v pobočnikovo sobo (na dvoru v Budimpešti), sem takoj opazil, kakšno mišljenje je tu doma: korekten nastop, a pogledi polni strupenega sovraštva. Tu mi je že prišel nasproti Horthy ves prepaden. V svoji delovni sobi — ki je bila prej moja — mi je Horthy takoj rekel: »To je nesreča. Vaše Veličanstvo mora takoj proč, mora takoj nazaj v Švicolo!« Prijazno sem odgovoril Horthyju, da o tem ni govora, ker tega sploh ne morem, ker sem s svojim korakom podrl za seboj vse mostove. Nato se je začela nad dve uri trajajoča borba za oblast, v kateri sem, ker nisem razpolagal z nikakimi puškami, kljub obupnemu naporu podlegel verolomni »dajalski in nizkotni oblastiželjnosti Horthyja.

»Najprej sem se Horthyju najprisrčneje zahvalil za vse, kar je storil za kralja in narod, naštel sem njegove zasluge in ga zagotovil, da kralj in narod tega ne bosta nikdar pozabila: »Sedaj pa vas pozivljam, da mi izročite vladoto« Horthy: »Kaj pa mi nudi Vaše Veličanstvo, ako sedaj predam?« Menil sem, da nisem prav razumel: »Kako menite?« Horthy: »Da — kaj pa Vaše Veličanstvo meni da za to?«

Nad tem nizkotnim kupčevanjem se mi

je dvignil ves stud in le s težavo sem odvrnil: »Kaj pa hočete vi?« Horthy: »No, vedeti hočem, kaj mi Vaše Veličanstvo nudi!« Jaz: »Horthy, če je bil kdo voditelj čet, ki so domovino osvobodili boljševizma, če se mu je potem posrečilo, da je napravil konec sovražni okupaciji, če je to deželo zvesto upravljal, ji vrnil red in jo potem prostovoljno izročil kralju, potem je njegovo mesto seveda zelo visoko in se bo uveljavilo tudi zunanje in pred vsem svetom, da je takorekoč kraljeva desna roka. To mesto, Horthy, pripada v tem slučaju vam.«

To Horthyju ni bilo dovolj: zahteval je, da se mu potrdi vojvodski naslov, ki si ga je bil dal sam; dalje, da se mu podeli mesto vrhovnega armadnega poveljnika in poveljnika mornarice, in končno zelo visok red. Vmes je živahno slikal posledice, ki nastanejo za deželo in opozarjal na sovražno stališče velike in male antante in na nevarnost državljanske vojne.

Ko vse protidokazovanje ni nič zaleгло, je Karel rekel: »Gospod admiral, pri prisegi, ki ste mi jo prisegli kot svojemu najvišjemu vojnemu gospodu, vam ukazujem, da se mi podredite in mi izročite oblast!« Horthy: »Ne!«

Nato je Horthy navajal nove protirazloge: da vojska ni zanesljivo monarhična, da je prisegla zvestobo njemu — Horthyju — in da jo bo pozval, da se kralju ne pokori. »Opraviti sem imel« — pravi Karel — »z verolomnim odporom, ki se noče umakniti nikakemu dokazu. Vsak plemenitejši čut je tu ugasnil. Imel nisem nikogar poleg sebe. Niti tega nisem vedel, kje sta moja dva gospoda, ki sta me bila spremlila do dvora. Bil sem neoborožen in nisem imel pri sebi niti svojega revolverja. Zunaj so bili Horthyjevi pobočniki in ostali njegovi sateliti. Vse v dvoru se je pokorilo samo njegovemu povelju. Bil sem kakor v pasti.«

Koncem koncev so se Horthy odkrižal Karla s p. llogom da se vrne v Subotico in tam počaka, da Horthy pripravi vojsko za pohod na Dunaj in restavracijo monarhije tam in na Madžarskem. Dejansko je pa Horthy še tisti dan povabil k sebi poslanike zapadnih velesil, jim izdal Karlove namene in početje in se z njimi dogovoril o odredbah proti njemu.

Ta zgodba je značilna za »zvestobo« in »nesebičnost« visokih krogov, na katere stavljajo svojo nado naivni monarhisti v Avstriji in Nemčiji. Sicer se je podobno godilo svojčas tudi Ludoviku XVI. in carju Nikolaju II. Samo Švicarji so si l. 1792 zaslužili spomenik »Helvetiorum fidei ac virtuti...«

Narava in ljudje

Barva človeške kože.

Pri raznih človeških plemenih nahajamo vse mogoče prehode in nijanse od najtemnejše črne do čisto bele barve. Na podlagi tega dejstva je tudi Linné napravil svojo razdelitev človeških plemen.

Kakor je gotovo že mnogim znano, zavisi barva kože od barve in množine pigmenta, ki se nahaja v koži. Solberg razlikuje na podlagi svojih raziskovanj štiri vrste pigmenta: rumenega, bledorodečega, rjavorodečega in črnega. Pri svetlih rasah prideta večinoma samo prvi dve, oziroma tri komponente v poštev. Pri nas belokožnih je pigmenta tako malo v koži, da je skoraj prozorna, rožnato barvo pa podeli naši koži kri, ki kroži tik pod kožo. Mongoli, rumenokožci, imajo v koži samo rumen in rjavorodeč pigment in sicer v toliki meri, da se ne poznajo žile pod kožo. Indijanci imajo v svoji koži samo rjavorodeč, črnci pa samo črn pigment. Kakor pa se posamezni pigmenti v koži mešajo, tako dobimo tudi različne nijanse. Črnci centralne Afrike imajo v svoji koži poleg črnega tudi rjavorodeč pigment, kjer pa vendar črni prevladuje.

Koža potemni najbolj pod vplivom solnčnih žarkov. Koža belokožna na žgočem solncu kmalu močno ogori, dočim pri Mongolih samo nekoliko porjavi. Naša koža se celo lahko vname in izpahne, ako je preveč izpostavljena solncu, medtem ko temne rase pri tem nikake bolečine ne čutijo, ker pri njih koža samo nekoliko potemni. Na to prav za prav ne vpliva vročina solnca, temveč predvsem kemični žarki spektra, modri in ultravijolentni. Ako si namažemo roko z modro, rdečo ali rumeno barvo, ne učinkuje na ta del še tako huda vročina solnca, ker te barve kemične žarke odbijajo. V tem torej vidimo tudi vzrok, zakaj v tropskih in sploh vročih krajih lažje prestajajo barvokožci kot pa mi belokožci. Z ozirom na jakost teh kemičnih žarkov nahajamo vse mogoče nijanse kožnih barv, ki končno niso drugega nego kombinacije vseh štirih pigmentov.

Posamezni antropologi so celo skušali sestaviti barvno skalo vseh mogočih barvnih nijans človeške kože. Brocas je na primer naštel 34 nijans. Dandanes se še najbolj rabi barvna skala, ki sta jo sestavila Topinard in Schmidt. Razlikujeta samo 8 nijans, pri katerih navajata tudi konkretne primere. Za najtemnejše rdečerjavo oziroma skoraj črno

nam služijo za primer abesinski Hamiti, za temnorjavo, ki prehaja v rdečo, so Dravida in Melanezijski ter Avstralci, za temnorjavo, ki prehaja v rumeno pa Malajci. Nato imamo svetlejšje polti. Bakrenordeči so Fulbe - zamorci, rumeni ali olivni so večinoma ameriškanski Indijanci. Bele barve, ki prehaja v rumeno, so Kitajci; Španci in Italijani pa so bele barve, ki prehaja v rjavo. Končno imamo še najsvetlejšjo nijanso, belo barvo, ki prehaja v rožnato. Tako kožo imajo večinoma vsi Evropejci razen že prej naštetih južnih narodov.

Celo otočje na prodaj.

Hebriidi, otoki pred zapadnim obrežjem Skotske so na prodaj. So zapuščina umrlega lorda Leverhulmeja. Kupil jih je pred par desetletji; hotel je divje, mračne otoke, za katere se je bila že angleška vlada zastonj trdila, rešiti propada. Zastonj.

Prebivalstvo Hebridov, ki se vedno bolj krči, se ubija s pusto grudo, kjer je je kraj, da si pribori svoj vsakdanji kruh, ali bolj pravilno, svoj vsakdanji krompir. Lord Leverhulme jih je hotel pregovoriti, da bi se lotili ribištva. Zgradil jim je nanovo mesto Stornoway, dotle kup ilovnatih koč. Na otoku Harrisu jim je zgradil dobro pristanišče petdeset ribiških ladij, postavil tam hiše, skladišča in hladilnice. Zmetel je samo za glavni otok Lewis baje nad en milijon funtov šterlingov, da bi ga napravil za središče evropske ribiške industrije. Vse brez uspeha.

Na Hebridih je doma megla; megla je tam vsaj tristo dni v letu. Tla so kamenita. Na morju divjajo vse leto viharji, zato pristajajo ladje na Hebridih le po potrebi in ribištvo je tam težak poklic; zato otočani ne marajo na morje, rajši se mučijo vsak na svojem koščku nerodovite zemlje.

Otočje propada in proti temu ni pomoči. To je uvidel po mnogih brezuspešnih poskusih in po ogromnih gmojnih žrtvah tudi lord Leverhulme. L. 1923. je podaril prebivalcem, dotle najemnikom, cel otok Lewis. Bili so prosti, a niso zmagovali davkov. Zato so darilo odklonili in obdržali le par gradov, ki jih je lord sezidal; dajejo jih v najem.

58.000 akrov je lord zadnja leta prodal za celih 500 funtov. 300.000 juter obsega še ostalo otočje, ki čaka kupca. Mesto in gradovi, moderno pristanišče, velika postaja za lov na

kite, lovske hiše, kmetske hiše in koče. Gozdovi, divji in zarasli, štirideset in petdesetisoč juter, lovišča, kakor jih ni kmalu najti; divjačina na kupu, ker je že več let ne lové. Skrita jezera z obilico rib. Vse to čaka bogataša, ki bi si hotel izbrati Hebride za letovišče. Malo kraljestvo za letovišče! Ali ne mika nikogar?

ZDRAVE POKRAJINE.

Med zdrave pokrajine štejemo one, kjer je malo bolehnih ljudi in kjer dosežejo povprečno jako visoko starost. Bolgarija je zlasti na glasu, da ima največ od vseh evropskih držav prebivalcev, ki štejejo več nego 100 let. V poštev pridejo predvsem obmorski deli, kjer vedno sveži morski zrak neprestano razkužuje ozračje. Med take dežele spada na severu tudi Vzhodna Frizija, nemška provinca ob Severnem morju. V tem kraju je klima tako ostra, da jo tujec komaj prenese. domačina pa napravi jako žilavega in odpornega. Malo ljudi je, ki umrjejo pred 80 letom. Zlasti vas Ditzum se odlikuje po jako starih, obenem pa zdravih prebivalcih, kjer je med 800 ljudmi 19 takih, ki imajo že nad 80 let.

Jožef Kollmann, sedanji avstrijski finančni minister, državni poslanec in župan mesta Baden pri Dunaju, rodom iz Ljubljane.

To in ono

+ Zrtve morja. Te dni je divjal na Jadranu velik vihar. Zrtve je postal italijanski parnik »San Rocco«, potopil se je v bližini Pella-

gruža. Predno je posadka — 12 mož — zapustila ladjo, je oddala radijski signal za pomoč. Signal je prejel italijanski parnik »Galozia« in krenil v naznačeno smer. Našel je čoln, v katerem je bil kapitan potopljenega parnika s šestdesetimi možmi; o drugem rešilnem čolnu, v katerem je bila ostala polovica posadke, niso našli nobene sledi.

+ Prijetna služba. Ravnatelj newyorške policije je bil prisiljen poskrbeti za novo orožje, ker so postali ropi pri zlatarjih in drugje pri belem dnevu skoro vsakdanji dogodek v ameriški prestolici. Nabavil je 9 oklopnih avtomobilov, ki so opremljeni s strojnimi in plinskimi bombami. Zadnje povzročijo takojšnje očesno vnetje in številne solze, ki prenehajo šele po več urah. Ti avtomobili dobijo kot moštvo one policmane, ki so najboljši streli. Vozili se bodo po celim Newyoriku po svojem voznem redu, tako da vedno lahko prihitijo na telefonski poziv.

+ Veseli študenti. V Chicagu so priredili visokošolci severozapadne univerze svečano bakljado po končani nogometni tekmi. Zanečili so ob tej priliki požar v praznem poslopju Akademskega kolegija. Prišli so ognjegasci, toda študenti jih niso pustili na delo. Kočo je posegla vmes policija z bombami, ki izžvajajo solze, medtem ko so sprožili ognjegasci kljub decembrskemu mrazu dolge curke vode. Šele takrat se je posrečilo razpršiti preveč vesele in prevzetne mlade gospode.

+ Framasonstvo na Daljnem vzhodu. Framasonstvo je močno napredovalo po vojni na Kitajskem. Ameriška Massachusetts Great Lodge je dosedaj otvorila 8 podružnic, izmed njih 3 v Sanghajju in po eno v Pekingu, Tientsinu, Dajrenu, Naikingu in Kantonu. V Kitaju so delovale še mnogo poprej angleške lože, ki pa so iskale člane samo med belimi Angleži. Amerikanci delujejo nasprotno izključno med Kitajskimi domačini.

+ Iz preobljude Japonske. »Daily Mail« poroča iz Tokija, da je ljudsko štetje decembra 1925 pokazalo sledeče rezultate: Japonska ima 59.736.740 prebivalcev, Koreja 19 milijonov 519.903, Formoza 3.994.236, Južni Sahalin 203.504; skupno torej 83.454.347 prebivalcev. Letni prirastek prebivalstva znaša 750.000 duš. Te številke povzročajo Japoncem resne skrbi, ker še sedaj Japonska nima kruha za vse svoje sinove, Združene države S. A., Avstralija in Nova Zelandija, kamor so se doslej najbolj izseljevali, so jim pa zaprte. Izseljujejo se lahko le še v Sibirijo, Mandžurijo in Južno Ameriko.

+ Dedščine v Rusiji. Do zadnjega časa je ruska zakonodaja podedovanja zelo omejevala. Posamezna volila niso smela znašati nad 10.000 rubljev; kar je bilo preko te vsote, je pripadlo državi, a tudi zneski do 10.000 rubljev so bili obdavčeni. Po novem zakonu je dedno pravo znatno omiljeno in razširjeno. Določa progresivno davčno tarifo za dedščine; dedič mora plačati od deleža, ki presega 500.000 rubljev, 90 odstotkov davka.

Gospodarsvo

Položaj.

Ljubljana, 26. jan. 1926.

Poleg razprav o proračunu stoji v ospredju zanimanja g. Stojadinovič in njegova pot v Ameriko. Tako s strani opozicije kakor enega dela vladne večine se je upravičeno očitalo našemu finančnemu ministru, da je njegovo potovanje zvezano s prevelikimi stroški, ki bi lahko bili manjši. Neglede na to pa nam je ugotoviti, da do danes ne vemo ugotoviti nič oficijelnega o uspehu njegovega potovanja v Ameriko.

Ko je šel g. dr. Stojadinovič skozi Pariz, ga je tako opozicijsko kakor vladno časopisje napadlo zaradi njegovega stališča v vprašanju ureditve odplačevanja srbskih predvojnih dolgov. V tem oziru je naglasiti, da njegova počajanja z lastniki obligacij — ne s francosko vlado — prav za prav niso imela oficijelnega značaja. Pa tudi če bi imela oficijelni značaj, je stališče, da se ne izplačujejo kuponi v zlatu, za nas ugodneše.

Veliko važnejše pa je vprašanje, ali je dosegel dosedaj g. dr. Stojadinovič v Ameriki kak uspeh. Dosedaj smo dobili poročila samo o par banketih in par konferencah z oficijelnimi krogi v Washingtonu, nismo pa še čuli o rezultatih teh konferenc.

Na drugi strani pa se nam zatrjuje, da bo tu zelo veliko težko, kar je popolnoma razumljivo. Prav za prav naša delegacija ni dobro pripravljena za ta pogajanja in Italijani so ji gotovo z največjo priaznostjo pripravili teren. Amerikanci stavljajo namreč zelo težke pogoje, katere bo težko sprejeti, ker bodo zvezani z velikimi žrtvami. Dosedaj so poročila ali prazna, v kolikor prihajajo od oficijelne strani, ali pa pesimistična, če prihajajo od drugod. Vsekakor pa pričakujemo v najkrajšem času, da bomo točno zvedeli za uspeh ali neuspeh pogajanj.

Poleg proračuna bo gotovo tudi uspeh Stojadinovičeve misije o Ameriki odločil o njegovem položaju. Imenuje se že njegov naslednik.

Kmalu bo imel parlament priliko napravljati o proračunu. Naj opozorimo, da novi proračun 1926—1929 računa z večjimi direktnimi davki iz Slovenije. Skoraj vse postavke izka-

zujejo napram proračunu za leto 1924—1925 povečanje za več milijonov. Nadalje računa novi proračun tudi z večjimi dohodki od taks, trošarin, monopelov in carin, kar bo seveda v prvi vrsti prizadelo Slovenijo. Proračun nudi za Slovenijo žalostno sliko: znižajo se samo izdatki za upravo, reducira uradništvo, nasprotno pa pričakuje finančni minister od Slovenije, da bo še več plačevala, kakor je bil to dozdaj slučaj.

Sokrivda finančne delegacije na davč. preobremenitvi Slovenije

V naši javnosti je stopilo davčno vprašanje na dnevni red. Ne mine niti eno zborovanje, da ne bi zborovalci porabili prilike, da opozorijo odločivne faktorje na preobčutno obremenitev Slovenije po neposrednih davkih. Naša finančna delegacija pazno sledi vsem kritikam, poseže tudi v javnost in ob prilikah izkuša prepričati slovenske davkoplačevalce, da stori v okvirju zakona vse, kar bi pripomoglo k omiljenju davčne obremenitve. V lepo stiliziranih sestavih si umiva roke nad izmaganjem Slovenije. Na eni strani se izgovarja na avtonomijo davčnih komisij, na drugi strani pa na zakon. Ti lepi sestavki najdejo tudi svoje vernike. V marsikom obude domnevo, da našo finančno upravo po nedolžnem kritikujemo, da res stori vse, kar po zakonu more storiti in da je nedolžna na tem, da postajajo davki v Sloveniji od leta do leta neznosnejši. Pa tudi maloštevilni oboževalci naše finančne uprave bi prišli do drugega prepričanja, ako bi pazno zasledovali prakso naše finančne delegacije.

V tem oziru nam nudi značilno sliko ravno dogodek zadnjih dni. Ta dogodek nam deluže, da naša finančna uprava ne kaže take konvencije našim davkoplačevalcem, o kakršni hoče prepričati javnost v svojih lepo stiliziranih okrožnicah. Nedavno je bila v »Slovenec« objavljena načelno važna razsodba celjskega upravnega sodišča glede posebne pridobnine. Kranjski industrijski družbi na Jesenicah je davčna administracija v Ljubljani odmerila posebno pridobnino od bilančnega čistega dobička, pristela pa je dobičku davek na poslovni promet, katerega je

družba v času od 25. septembra 1920 do 30. junija 1921 pobrala za državo. Družba se je proti taki odmeri pritožila najprej na finančno delegacijo in ko je bila ta pritožba brezuspešna, na upravno sodišče. Še-le upravno sodišče je pripomoglo družbi do pravice in je priložbi ugodilo. Razsodbo je tako precizno in strokovnjaško utemeljilo, da ne more biti prav nikakega dvoma, da je v zakonu utemeljena, kljub temu pa vendar naše delegacije ni preprčala. Finančna delegacija je polagala važnost na to, da se na koncu objavljene razsodbe izrečno naglasi, da razsodba še ni pravomočna, ker je delegacija vložila pritožbo na državni svet.

S tem se je pokazala finančna delegacija v pravi luči. Njej ne zadostuje, da upravno sodišče izreče svojo na zakonitih določilih utemeljeno razsodbo, ampak hoče provocirati v zadevi, ki je vsakemu lajku, ki prebere razsodbo, popolnoma jasna, tudi odločbo državnega sveta. Nikakor ne dvomimo v strokovne zmčnosti naših vodilnih finančnih organov, da bi tudi sami ne mogli uvideti, da je razsodba v zakonu utemeljena. Zato pa ne moremo razumeti, da bi pri tako jasnem položaju bilo potrebno dati razsodbo potrditi še državnemu svetu. Po našem mnenju tiči v tem sistem, ki ga ne moremo več smatrati za prelankovestno varstvo interesov finančne uprave, za manjko, ki dobiva svoje zadoščenje nad stekanjem davkoplačevalcev, in smatra, da je dolžnosti zadoščeno šele, ko ji tudi najvišje za varstvo zakonov postavljeno oblastvo dokaže, da obdavčenje v zakonu ni utemeljeno. Ker gre slučajno za večji davčni znesek, hoče finančna delegacija poizkusiti vse, predno ga odpiše. Zato ji je dobrodošla tudi formalno in njen prilog se glaseča dosedanja interpretacija § 95 lit. f zakona o osebnih davkih, da se davčne rezerve ne more davka prestopi dotirati iz bilančnih presežkov. Pri tem je pa popolnoma prezrla, da predpostavljata interpretacija rezerve za take davke, ki se ne štejejo za režijske stroške, ne pa davkov, ki so že po svoji naravi, kakor davke na poslovni promet, ali po zakonih, kakor na primer razni pribitki in avtonomne doklade, morajo smatrati za režijske stroške. Drži se pač ozkosrčne črke zakona in dunajske judikature, kakor je to v svojih izvrstnih, splošno znanih izjavah pred kratkim dokazal g. ing. Suklje. Prezre pa pri tem realnost, prezre izpremenjen razmere in ne uvidi, da je bila morebiti za takratne razmere ta judikatura pravilna, sedaj pa ne more in ne sme biti edino zveljavna.

Prelankovestnost finančne uprave, ki bo mimogrede povedano povzročila družbi obširno škodo, nam v tem konkretnem primeru daje povod za ugotovitev, da ima prav oni del naše javnosti, ki smatra, da pada pretežen del odgovornosti za davčno preobremenitev v Sloveniji na našo finančno delegacijo in da moramo le pritrjevati izvajanjem g. Jelačina ml. na zadnjem zborovanju industrijev, da se mora za sanacijo naših gospodarskih razmer zlomiti ne samo sistem g. Savnika v Beogradu, ampak tudi sistem g. dr. Šavnika v Ljubljani.

Pozor, davkoplačevalci!

Iz gospodarskih krogov smo dobili v priobčilo sledečo opozoritev in navodilo za davkoplačevalce: Davčna administracija v Ljubljani je obveljala davkoplačevalce o predpisu dohodnine z vsemi pribitki za davčno leto 1925 in opozorila, da poteka prizivni rok proti predpisu dne 30. januarja 1926. Predpisane vsote v celoti so ograde.

Ze osnovna dohodnina kaže večnoma deseti višje številke od prejšnjih davčnih let, dasi neke gospodarstvo vidno sledi in pada. Davkoplačevalci so našli premalo zaščite v I. stopnji!

Davčna administracija v Ljubljani pa je po navodilih g. delegata predpisala in preračunala dohodnino s pribitki deloma brez pravilne zakonite podlage.

Tako se je predvsem k osnovni dohodnini priračunil in predpisal takozvani 35 odstot, do 120 odstot vojni pribitek, ki za Slovenijo v veljavnih zakonih ni utemeljen.

Vojni pribitek se je vsled vojnih razmer med vojno s cesarskim ukazom od 28. VIII. 1916 d. z. 280 začel in do nadaljnjega dovolil, veljavnost te začasne dovolitve, ki se sploh parlamentarno ni nikdar uzakonila, pa je s finančnim zakonom od 30. VII. 1918 d. z. 285 §. 1 zakonitim potom prenehala dne 31. dec. 1918. Predpis in pobiranje te vojne določe sta bila torej z 31. dec. 1918 dalje vsled točne določe avstrijskega finančnega zakona ukinjena. — Nadaljno dejansko pobiranje te vojne določe je bilo do nove zakonite finančne določe brez zakonite podlage (ex lex), ker avstrijski pri nas veljavni dohodninski zakon kakega pribitka k dohodnini ne pozna.

Prehodna naredba deželne vlade za Slovenijo tozadevno ni prav ničesar zakonito določila.

Prvi finančni zakon kraljevine SHS za l. 1920-1921, ki obširno določa razne pribitke in doklade in finančni zakon za poznejša leta 1922-23 in leta 1924-25 za Slovenijo in Dalmacijo nikjer ne ustanavlja predpisa in pobiranja z avstrijskim fin. zakonom ukinjenega začasnega vojnega pribitka na dohodnino.

Predpis in pobiranje vojnega pribitka ali drž. pribitka s 35 odstot, do 120 odstot, po lestvici nima torej v Sloveniji in Dalmaciji niti v temeljnem dohodninskem zakonu, niti v naših finančnih zakonih ali dvanajstih zakonite podlage.

Istotako je nezakonit invalidski zakon in komorni davek, v kolikor se je predpisal od nezakonitega 35 odstot, do 120 odstot, vojnega pribitka.

Namen te opozoritve je, pokazati, zakaj da je Slovenija že nekaj let sem z davki preobremenjena v primeri z drugimi deli naše države in pokazati, kje da tiči pravi vzrok, da plačuje Slovenija vsako leto na desetine milijonov dinarjev nad proračun finančnega ministralva samega, katerega preobremenitev mora tekom let sprito še drugim težkočam dovesti do naše gospodarske propsti.

Opozorjamo torej vse tiste davkoplačevalce, ki se čutijo po predpisani dohodnini s prikladami preobremenjenosti, na njihovo pravico do priziva v navedenih 2 smereh, ki se naj glasi približno takole:

Davčni administracija v Ljubljani.

K št.

Priziv

proti predpisu dohodnine in pribitkov.

Podpisani (naj sledi ime in bivališče) se pritožujem proti predpisu dohodnine z vsemi pribitki za davčno leto 1925, ki se mi je predpisala z zneskom Din in sicer v sledečih točkah:

1. ker se je predpisal k osnovni dohodnini kot državni pribitek po lestvici 35 odstot, do 120 odstot, takozvani vojni pribitek, ki za Slovenijo in Dalmacijo v veljavnih zakonih ni utemeljen;

2. ker je nezakonit tudi predpis invalidskega in komornega davka, v kolikor se ima pobirati od nezakonitega 35 odstot, do 120 odstot, vojnega pribitka.

Prosim:

1. da se predloži ta priziv višji stopnji, ki naj predpisano dohodnino v smislu pritožbe zniža;

2. da se mi dovoli z ozirom na visokost dohodnine s temi pribitki odlog plačila $\frac{1}{4}$ (ali $\frac{1}{2}$) predpisane dohodnine do pravomočnosti tega priziva.

Kraj in datum:

Podpis:

V tem smislu sestavljena pritožba se naj kolkuje s kolekom Din 20 in odpošlje Davčni administraciji v Ljubljani.

Ako bi bila tudi kakšna druga davčna administracija ali davčna okrajna oblast v tem času predpisala dohodnino, naj se naslovi priziv na dotično davčno oblast, ki je predpis dohodnine izdala.

Ako se pa misli eden ali drugi obdavčenec pritožiti tudi glede osnovne dohodnine, ker cenilna komisija njegove napovedi ni vpoštevala in se mu zdi tudi osnovna dohodnina previsoka, mora tozadevno točko navesti in posebej utemeljiti.

Finančni zakoni po vrsti zabranjujejo predpis in izterjavanje davkov ali pribitkov, ki niso izrečno v finančnih zakonih in proračunih utemeljeni. Odgovornost za to so dotični državni organi tudi osebno.

Vspričo nerazmernega natezanja davčnega vijaka v Sloveniji, ki postaja neznosno je umestno, da se opri na zakon po tem navodilu pritožijo ceniti, ki se čutijo preobremenjeni in hočejo svoje pravice braniti in da vložijo pravčasno do 30. januarja 1926 priziv.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 15. januarja 1926. (Vse v milijonih dinarjev;

v oklepajih razlika napram stanju z dne 8. I. 1926.) Aktiva: Kovinska podloga 450.8 (—2.8), posojila: na menice 1.171.7, na vrednostne papirje 162.8, skupaj 1.334.5, (—30.2), račun za odkup kronskih bankovcev 1.152.9 račun začasne zamenjave 347.5, državni dolg 2.966.3, državne domene 2.138.3, saldo raznih računov 799.2 (—33.1), skupaj 9.189.8; pasiva: glavica 28.2, rezervni fond 7.2, bankovci v obtoku 5.967.7 (—198.2), račun začasne zamenjave 847.5, državne terjatve 139.3 (+22.7), obveznosti: po žiru 455.0, po raznih računih 130.8, skupaj 585.8 (+109.2), državne domene 2.138.3, ažijska 75.4, skupaj 9.189.8; obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Narodna banka sklicuje občni zbor delničarjev za 7. februarja letos. Predlagana bo ista dividenda kakor lani (400 Din).

Likvidacija. Lavrenčič et Co., industrijska in trgovska družba z o. z. v Ljubljani je sklenila likvidacijo. — V likvidacijo je prešla Lesna zadruga v Radečah, reg. zadruga z o. z.

Vinarja, d. d. vinogradnikov v Ptujima ima občni zbor v lastnih prostorih 14. febr. 1926 ob 11 (bilanca 1925; volitev v upravni in nadzorstveni svet).

Vpisi v trgovski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Kolinska tovarna hranil d. d. (2.000.000 Din); Sladkorni promet, družba z o. z. v Ljubljani (100.000 Din); Univerzal razpošiljalnica, družba z o. z. v Ljubljani (10.000 dinarjev); Znanstveni zavod prof. dr. F. Bröslera d. d. v Zagrebu, poružnica v Ljubljani (1.000.000 Din). — Izbrisale so se firme: Kommet, d. z. o. z. za razpečavanje poljed. strojev v likv.; Konfekcijska tovarna d. z. o. z. v likv.; Sinta, splošna ind. in trg. družba z o. z. v likv.; Stanko Žargi et Co., družba z o. z. v likv. — vse tri radi končane likvidacije; Seljak et Komp. v Ljubljani, ker več ne obratuje.

Vpisi v zadrugi register. Vpisale so se nastopne zadruge: Mlekarska zadruga v Dobrničah, reg. zadr. z o. z. v Dobrničah; Kmetijska hranilnica in posojilnica v Ormožu, reg. zadr. z o. z.; Hranilnica in posojilnica pri sv. Miklavžu pri Ormožu, reg. zadr. z o. z.

Stalna vzorčna razstava v Shanghaiju. Posebna razstavna družba uredi v Shanghaiju (Kitajska) stalno vzorčno razstavo. Interesenti dobijo o razstavi točneše informacije v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Znižane cene za prostore na sejmu v Lipskem. Naš generalni konzulat v Berlinu obvešča, da je odbor velesejma v Lipskem sklenil, da znatno zniža ceno za razstavne prostore tehničnega oddelka na poletnem velesejmu 1926.

Kolinska tovarna cikorijske. Iz Prage poročajo, da je Kolinska tovarna kavnih primesi prodala svoj obrat v Ljubljani novoustanovljeni d. d., pri kateri sta udeležena Kreditni zavod za trg. in ind. ter pivovarna Union. Nova firma je že vpisana v trgovski register.

Interes ameriškega kapitala za evropsko gospodarstvo. Iz Newyorka poročajo o ustanovitvi dveh velikih »holding« družb, ki imajo namen kupovati delnice evropskih industrijskih in bančnih podjetij, ki kontrolirajo večje industrijske koncerne. Tako se je ustanovila »European Shares Corporation« s kapitalom 2 milijonov dolarjev, ki je že izdala obligacij za 10 milijonov dolarjev. Nadalje poročajo, da je ustavljena posebej za kupovanje nemških papirjev »German Credit and Investment Corporation«, pri kateri sodeluje znana bančna skupina »Dillon, Read and Co.« — V ponedeljek je kurz Trboveljske na Dunaju narasla na 451.000. Po vesteh, ki so dosedaj prišle v javnost, je ta dvig kurza pripisovati nalogom iz Jugoslavije, z druge strani pa zatrjujejo, da so to ameriški nalogi.

Francoska zunanja trgovina. Iz francoskih gospodarskih listov posnemamo, da je lani znašal uvoz v Francijo 47.426.000 ton (l. 1924 39.928.000) v vrednosti 43.981.000.000 frankov (predlanskim 39.928.000.000). Izvoz je dosegel lani 30.226.000 ton (predlanskim 29.387.000 ton) v skupni vrednosti 45.414.000.000 frankov (predlanskim 41.468.000.000). Francoska zunanja trgovina izkazuje za obe leti (1924 in 1925) znatno aktivnost, kar je pripisovati padcu franka. Nadalje omenjamo, da je sedaj francoska zunanja trgovina znatno večja kakor pred vojno.

Ameriški kapital za italijansko industrijo. Večje število elektraren v Turinu in okolici je dobilo od Public Utilities Credit Cy večje kredite v dolarjih.

Pariteta finske marke. Finska vlada je uveljavila s 1. januarjem letos zakon o stabilizaciji valute po katerem velja dolar 39.75 finske marke.

Borza

Dne 26. januarja 1926.

Denar.

Zagreb. Budimpešta 7.91—8.01, Berlin 13.431—13.531 (13.41—13.51), Italija 227.48—229.58 (227.175—229.575), London 274.52—276.52 (274.125—276.125), Newyork 56.252—56.852 (56.15—56.75), Pariz 210—214 (211.30—215.30), Praga 167—169 (166.64—168.64), Dunaj 7.928—8.028 (7.918—8.018), Curih 10.895—10.975 (10.886—10.966), Curih, Belgrad 9.175 (9.175), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 123.40 (123.30), Italija 20.90 (20.90), London 25.212 (25.20), Pariz 19.17 (19.35), Praga 15.345 (15.325), Dunaj 73 (72.90), Atene

Vremensko poročilo

dne 26. januarja 1926.

Kraj	Cas	Barometer	Temperatura	Rel. vlaga %	Veter	Oblačnost	Padevine v mm
Ljubljana	7	775.1	— 9.8	99	j. jugovzh.	$\frac{1}{4}$	0
	14	772.5	— 2.4	80	jug. vzh.	$\frac{3}{4}$	—
	21	773.6	— 1.9	78	sever	$\frac{3}{4}$	—
Maribor	7						megla
Zagreb	7	773.6	— 6.1	97	zahod	$\frac{1}{4}$	0
Belgrad	7	773.9	— 1.0	85	brezvetr.	$\frac{1}{4}$	0
Sarajevo	7	778.4	— 12.0	94	brezvetr.	$\frac{1}{4}$	0
Praga	7	768.0	+ 4.0	—	zahod	$\frac{1}{4}$	2.0

Barometer je reduciran na morsko gladino.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

— Kakor zapovedujete, gospa, je odgovoril zemljepisec, toda moja povest ne bo dolga. Tu ne bo šlo za drzne raziskovalce, ki so se borili s strahotami notranje Avstralije. Nova Zelandija ima premajhno površino, da bi se mogla na tak način ubraniti človeške zvedavosti. Zato tudi moji junaki niso bili popotniki v pravem smislu besede, ampak le navadni turisti, ki so postali žrtve vsakdanjih nezdod.

— In kako jim je bilo ime?

— Zemljemerec Witcombe in Charlton Howitt, prav tisti, ki je bil našel Burkejeve ostanke pri tistem spominu vrednem popotovanju, ki sem vam ga opisal, ko smo čakali ob Wimmeri na kovača. Witcombe in Howitt sta poveljevala vsak svoji četici, ko sta prodirala v notranjščino južnega otoka Tavaia-Punamu. Oba sta odstopovala iz Christchurcha v prvih mesecih leta 1863., da odkrijeta različne prelaze severnega pogorja province Canterbury. Howitt je preplezal gore na severni meji imenovane dežele in se utaboril pri Brumerjevem jezeru. Nasprotno je Witcombe našel v dolini Rakaja prehod, ki je šel vzhodno od Tyndallove gore. Witcombe je imel za sopotnika Jakoba Louperja, ki je popisal tak potovanje kot nearečo v časopisu Lytleton-Times. Kolikor se še vem spominjati, sta bila raziskovalca dne 22. aprila 1863. na vznožju ledenika, ki iz njega izvira Rakaja. Splezala sta na vrh gore in se podala naprej, iskat novih prehodov.

Naslednjega dne sta Witcombe in Souper utrujena in premrzlena taborila v globokem snegu širi tisoč čevljev nad morsk gladino. Celih sedem dni sta blodila v gorovju in po dolinah, kjer jima na-

vpilne stene niso dale izhoda. Često sta bila brez ognja, še večkrat brez hrane. Sladkor se jima je stopil, prepečenec je bil le še mokra brczga. Obleka in odeje so bile premočene. Vedno in vedno je deževalo. Zrl ju je nadležen mrčes. Tako sta prehodila včasih po tri milje na dan, včasih komaj par sto metrov. Končno sta prišla 29. aprila do maorske koč in v bližnjem vrtu sta našla par krompirjev. To je bil poslednji grizljaj, ki sta si ga prijatelja delila. Na večer sta prišla na morsk obalo blizu mesta, kjer se izliva reka Taramako. Treba je bilo priti na desni breg, da bi se mogla odpraviti proti reki Grey. Taramako je bil globok in širok. Po dvurnem iskanju je našel Louper dvoje majhnih, neporabnih čolnov, ki ju je popravil, kakor je vedel in znal in zvezal med seboj. Še isti večer sta poskusila svojo srečo. Toda komaj sta bila v sredi toka, že sta začela čolna zajemati vodo. Witcombe se je vrgel v vodo in začel plavati nazaj na levi breg. Akob Louper, ki ni znal plavati, se je oklenil čolna. To ga je rešilo, toda šele po hudih preskušanjih. Nesrečnega je zaneslo v kipenje. Prvi val ga je potopil na dno, drugi ga je spravil zopet na površje. Butalo je z njim ob skale. Prišla je najstrašnejša izmed noči. Deževalo je kakor iz škafa. Louper je bil že ves obtočen, okrvavljen, napihnen od morske vode. Tako ga je premetavalo nekaj ur. Končno je čoln vendar zadela o suho zemljo. Morje je vrglo onesvečenega ubožca na obrežje. Naslednjega dne o prvem svitu se je splazil k studencu. Spoznal je, da ga je tok zanesel približno miljo od kraja, kjer je bil hotel priti čez reko. Vstal je, šel ob obali in kmalu našel nesrečnega Witcoma, ki je imel telo in glavo zarito v blato. Bil je mrtev. Louper je s poslednjimi silami izkopal v pesku jama in zagrebel vanjo truplo dragega tovariša. Dva dni pozneje so ga našli, umirajočega od lakote, gostoljubni Mavri, — tudi tak se dbe — in dne 4. maja je prišel do Brumerjevega jezera, do taborišča Charltona Howitta, ki mu je bilo

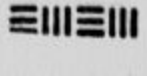
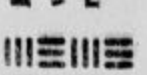
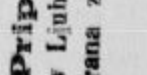
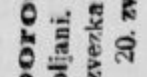
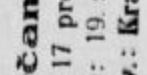
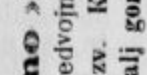
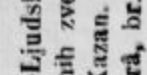
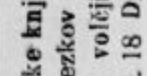
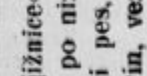
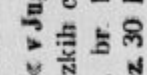
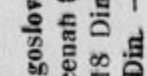
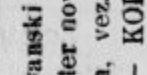
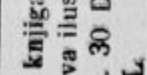
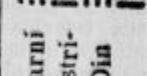
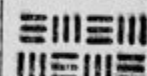
usojeno, da šest tednov pozneje sam umrje kakor nesrečni Witcombe.

— Zdi se, je omenil John Mangles, da so vse te nesreče kakor domenjene med seboj, kakor da veže popotnike usodna vez in da pomrjo vsi, če se ta vez pretrga.

— Prav imate, prijatelj John, je odgovoril Paganet, tudi sam sem se prišel na to. Kaj je bilo vzrok, da je Howitt podlegel v podobnih okoliščinah? Ne vemo. Charltona Howitta je najel gospod Wyde, nadzornik javnih del, da najde zakonje primerno pot od hurunjske planote pa do izliva reke Taramako. Odpotoval je 1. januarja 1863, z njim je bila še petorica spremljevalcev. Rešil je svojo nalogo z brezprimerno bistroumnostjo. Začrtal je štiridesetmili dolgo pot, dokler ni prišel do neprehodnega mesta na Taramaki. Howitt se je tedaj vrnil v Christchurch in je navzlic zimi, ki je prihajala v deželo, zaprosil nadzornika, da sme nadaljevati svoje poizvedovanje. Gospod Wyde je privolil. Howitt se je podal zopet na pot, da preskbi svoje taborišče z živili. Tako bi mogel prezimiti ob reki. Tedaj je našel in rešil Jakoba Louperja. Dne 27. junija je Howitt z dvema tovarišema, Robertom Littlejem in Henrikom Mullisom, zapustil taborišče. Odpeljali so se s čolnom po Brunerjevem jezeru. Od tistega časa ga niso več videli, pač pa so našli njegov čoln razbit in brez vesel na drugi strani jezera. Iskali so jih celih devet mesecev, pa zaman. Gotovo je, da so nesrečniki, ki niso znali plavati, utonili v hladnem jezeru.

— Zakaj pa bi ne bili zdravi in zadovoljni pri kakem zelandskem plemenu? je dejala lady Helena. Mislim, da njihova smrt vendar ni tako gotova stvar.

— Žalibog ne, gospa, je odgovoril Paganet, zakaj do meseca avgusta 1864. leta, torej leto dni po nesreči, ni bilo glasu o njih... in kadar se človek leto dni ne oglasi na Novi Zelandiji, je zamrmljal potihoma, tedaj je izgubljen, izgubljen za vedno!

7.10 (7.10), Bukarešt 2.225 (2.245), Sofija 3.65 (3.55), Amsterdam 208.12 (208), Varšava 72.50 (72), Bruselj 23.55 (23.52), Newyork 518.25 (518.25)

Dunaj, Devize: Beograd 12.53, Kodanj 175.45, London 34.49, Milan 28.58, Newyork 709—711, Pariz 26.25, Varšava 27.50. Valute: dolarji 710, angleški funt 34.58, francoski frank 26.23, lira 28.52, dinar 12.47, češkoslovaška krona 20.29.

Praga, Devize: Lira 136.50, Zagreb 59.48, Pariz 125.30, London 164, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 7% invest. posoj. 75—78, vojna odškodnina 305—315, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, Ljublj kredita 210 den., Merkantila 100—105, Praštediona 960 den., Slavenska 50 den., Kred. zavod 175—185, Sirojne 125 bl., Vevče 110 den., Stavbna 90—100, Sešir 115 den.

Zagreb, 7% invest. posoj. 76—77.50, agrari 44—45, vojna odškodnina 310—312, februar 285.50—286, Hrv. esk. 121—122, Kred. 133—134, Hipobanka 64.50—65, Jugobanka 106—107, Praštediona 962.50—965, Ljublj. kredita 214 zaklj., Slavenska 50 den., Srpska 144—145, Narodna banka 4350 bl., Eksploatacija 40 bl., Seferana 400—405, Nihag 35 bl., Gutmann 300—330, Slavica 150—155, Slavonija 42—43, Trbovlje 345—350, Vevče 110—120.

Dunaj, Podon.-savska-jadr. 700.000, Zivno 795.000, Alpine 258.000, Kranjska industr. 315.000, Trbovlje 451.000, Leykam 159.000, Hipobanka 80.000, Avstr. tvornice za dušik 210.000, Gutmann 452.000, Mundus 948.000, Slavonija 51.800.

Blago.

Ljubljana, Les: Bukovi hlođi Ia, od 30 cm naprej, od 4 m naprej, s 15%, od 2.50—3.90 m, feo Postojna 375 den., testoni, monte, od 10—30 cm feo vag. naklad. post. 450 den., deske 13 mm, 4 m, konično, media 24 cm, od 16 cm napr., feo Postojna 580 bl., deske 13 mm, 4 m, podmerno in III., feo meja 500 bl., remeljni 100—100, 80—80, 70—70, monte, 4 m, feo vag. meja 500 bl., remeljni bukovi 50—50, Ia 1.10 m, feo meja 1200 bl., hrastovi želez. pragovi 2.50×25×15, feo italijanska meja 68 bl., hrastovi želez. pragovi 2.50×25×17, feo italijanska meja 70 bl., hrastovi hlođi I., II., največ od 2.70 in 2.90 m, feo vag. Ljubljana 500 bl., javorjevi hlođi, brez grč, od 50 cm prem. naprej, od 1.80—2.20 m in 3.20 m naprej, sveži, s toleranco črnega srca, feo italijanska meja 1100 den. Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, feo vag. naklad. post. 305 bl., pšenica banatska, feo vag. nakl. post. 300 bl., pšenica domača, feo v. prekmurska post. 320 bl., koruza, umetno sušena, feo vag. sremska post. 150 bl., koruza času primerno suha, feo vag. slavonska post. 125 bl., koruza, času primerno suha, feo Jesenice tranz. za II. 165 bl., koruza, času primerno suha, feo vag. naklad. post. 120 bl., koruza medjimirska, feo vag. medjimirska post. 175 bl., koruza drobna, feo vag. prekmurska post. 175 bl., oves srbski feo Postojna tranz. 220 bl., ječmen 66—67, par. Ljubljana 235 bl., ajda domača, feo vag. prekmurska post. 265 bl., rž domača, feo vag. prekmurska post. 215 bl., proso rumeno, feo vag. prekmurska post. 215 bl., otrobi drobnj, pšenični, feo vag. naklad. post. 125 bl., ječice, zlatorumene, feo vag. dol. post. 250 den. — Gradbeni material: Ia Portlandcement »Salona-Tour, feo vag. Solin: v jutavrečah po 50 kg 40 bl., v papirnatih vrečah po 50 kg 45 bl., v sodih po 150, 180, 200 kg 52.50 bl.

Zahvale

Povodom svojega 50 letnega poklenega jubileja sem bil deležen prav posebnih časti. Zato si štejem v prijeto dolžnost zahvaliti se v prvi vrsti ravnateljstvu Učiteljske tiskarne gg. Bernotu, Dimniku in Štruklju za gniljive nagovore in častno darilo. Lepo in pristržno hvalo izražam vsem drugim, ki so se me spomnili z voščili ali darili, tako g. univerzitetnemu profesorju dr. Fran Ramovšu, predsedniku podružnice Ljubljana SGRJ tov. Krašovcu ter tov. Štreklju za podano darilo. Prav posebno se zahvaljujem pevskemu društvu »Grafika«, ki me je počastilo pod vodstvom g. Dachsa, s podoknico. Gniljivo petje bo ostalo meni in moji družini v trajnem spominu. Hvala tudi vsem tovarišem in tovarišicam Učiteljske tiskarne, ki so se polnoštevilno zbrali in mi doprinesli osebne čestitke. — V Ljubljani, dne 25. januarja 1926. — Oton Tutta.

V počaščenje spomina blagopokojnega g. Fr. Cerarja, tovarnarja v Domžalah, sta podarila za revno šolsko mladino gospoda A. Skok in W. Stuzzi po 200 Din, za katere se šolsko upraviteljstvo najlepše zahvaljuje.

NA STANOVANJE

se sprejmeta 2 gospoda. Hrenova ul. 19, pritličje.

FRAN ŠTUPICA, notar pri Sv. Lenartu v Slov. goricah — sprejme

NOTARSKEGA KANDIDATA

tudi začetnika, le z dobrimi ambicijami. Plača po dogovoru. — Ponudbe naravnost. 541

STENOGRAFINJO-STROJEPISKO

za slovenski in nem. jezik, ev. srbohrv., sprejme takoj večja odvetniška pisarna v Ljubljani. — Ponudbe pod »Le perlektno« upravi lista.

KUHARICA

dobra in še mlada, ki dela tudi vsa druga domača dela, se išče. — Pisane ponudbe na »Poštena« upravi lista.

Vrtnarske vaje

sprejme Ivan Bizovičar, vrtnarsko podjetje, Ljubljana — Trnovo. 561

Trgov. POMOČNIK

mlad, pošten in agilen, z dobrim spričevalom, išče službo v trgovini specer. ali meš. stroke, v mestu ali na deželi. Sprejme tudi mesto skladiščnika. — Cenj. ponudbe na J. JUG, Ljublj., Poljanska c. 60/II.

Služkinja

ne pod 35. let, se sprejme k družini treh otrok, najraje taka, ki zna nekoliko kuhati. Plača po dogovoru. — Ponudbe pod »Poštena« upravi lista.

Gospodična

ali vdova, starejša, brez otrok, poštena in zanesljiva, dobi službo v mestu na deželi. — Ponudbe z natančnimi podatki je poslati upravi lista pod: »Pomoč gospodinj 573«.

Poravnajte naročnino!

HLAPEC

neoznjen, zanesljiv in trezen, se sprejme takoj v lesno trgovino v Beogradu. — Plača mesečno 1400 Din in prosto stanovanje. Ponudbe je poslati na A. TEVŽ, trg., Gornji grad. 529

KMEČKI FANT

pošten, marljiv, trezen, želi k dobremu trgovcu mešane stroke, najraje v Krakem ali novomeškem okraju. Več je slov. in hrv. v govoru in pisavi ter računstva. Nastop po dogovoru. Ponudbe pod »Poštenost« 539 upravi.

Ekonom

samost. izurjen v vseh panogah kmetijstva, posebno veselje do sadjarstva in vinarstva, išče mesta. — Ponudbe na upravo lista pod št. 579

Majhno POSESTVO

dobičkanosno, pri Sevnici ob Savi, 15 min. od postaje: 2 vinograde, gozd, njive, travniki, zasajeni s sadjem plem. vrst, naprodaj. — Naslov in natančna pojasnila daje A. Šramelj, žel. in pos., Sevnica o. S.

Redka prilika!

Partija novih ŠIVALNIH STROJEV po zelo nizki ceni naprodaj. — F. BATJEL, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 340

Stara vrata

PEČI in zelo dobro ohranjene STOPNICE ter plošče iz kraškega kamna ima naprodaj Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica 10 Oglejda se pri stavbnem vodstvu vsak dan od 11. do 12. ure. 485

V NAJEM SE DA

pod ugodnimi pogoji TRGOVINA z meš. blagom, trafiko in prodajo poštnih ter drž. vrednot. Interesentje samskega stanu imajo prednost. — Oglasi pod »Gorenjsko« št. 412 na upravo lista.

Veliko ZRCALO

kupim, če mogoče z rezljanim okvirjem. — Ponudbe pod: »Zrcalo 44« na upravo »Slovenca«.

KOKS - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. — Telefon 63

PROSTOR

dve sobi za pisarno

ali kom. trgovino, v bliž. glav. kolodvora, se takoj odda v najem. Ogleda se od 9—12 in od 3—6 pop. v Pražakovi ulici št. 3, pritličje, desno. 353

Primerjajte delo in cene

In prepricali se boste, da so izdelki poslovnih knjiž. Knjižgoveznice K. T. D. v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II. En gros. brez konkurence. En detail.

HARMONIJA

dobro ohranjen, se kupi. — Natančen popis s ceno na župni urad Bela cerkev, Dolenjsko. 503

Uslužbenci Kmetijske družbe za Slovenijo naznanjajo žalostno vest, da je dne 26. t. m. preminul njih zvesti tovariš, gospod

Josip Urbančič
upravitelj družbene drevsnice.

Pogreb bo v sredo 27. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti na Poljanski cesti št. 59.

Blagopokojnemu zvestemu tovarišu pa ohranimo trajen in časten spomin.

Ljubljana, 26. januarja 1926.

Maks Kačnik

uradnik pisarne Ferenc.

Pogreb nepoznanega pokojnika bo v sredo 27. t. m. ob 15 iz hiše žalosti, Trbovlje št. 69, na tukajšnje pokopališče.

Trbovlje, 25. januarja 1926.

Žalujoči ostali.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani iščejo za svojo komercialno centralo v Vevčah pri Ljubljani

vodjo kalkulacijskega oddelka

s primerno teoretično izobrazbo in prakso, verziranega v industrijski kalkulaciji in statistiki, večje slovenščine in nemščine. Jugoslovansko državljanstvo pogoj. samci imajo prednost. Dalje mla šega

uradnika materialnega oddelka

s potrebno komercialno naobrazbo in prakso v nakupu, prevzemu in upravi blaga, verziranega v železniških in carinskih zadevah s popolnim znanjem slovenščine in nemščine. Jugoslovansko državljanstvo in samski stan pogoj.

Naturalni stanovanji zagotovljeni.

Ponudbe z izkazom državljanstva ter prepisi izpričeval o teoretični in praktični usposobljenosti ter z navedbo zahtevkov glede prejemkov in možnosti službenega nastopa so nasloviti na tajništvo

Združenih papirnic d. d. Ljubljana, Dunajska cesta 1 b.

Zahvala.

Ob prebriski izgubi naše nadvse ljubljene in nepozabne hčerke

ELČI

izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so osebno ali pismeno ali na kakršenkoli način izrazili in pokazali svoje sočutje ter spremljali našo ljubljeno na njeni zadnji poti. — Zahvaljujemo se častiti duhovščini, posebno g. p. Pavlu za tolažilne besede ob njeni zadnji uri. — Nadalje izrekamo iskreno posebno zahvalo g. Al. Zakrajšku za njegov neumorni trud in požrtvovalnost pri njeni težki bolezni, godbi Omladini, pevskemu društvu »Drava« za v srce segajoče žalostinke pri hiši žalosti in ob odprtem grobu, srčna hvala gospej Kitzler in kolegicam pokojne za krasne vence, kakor tudi obitelji Kobal, Pohar in Kump ter našim sosednim strankam, ki so ji poklonili vence in darovali mnogoštevilno cvetje v zadnji pozdrav.

Maribor, dne 25. januarja 1926.

Žalujoča rodbina KAVČIČ.

Zahvala.

Za mnogostranske izraze odkritosrčnega sočutja, ki smo jih prejeli pismeno in osebno ob nenadni izgubi naše nadvse ljubljene soproge, mame, stare mame, tete, tašče itd., gospe

Genovefe Žuraj

izrekamo tem potom vsem našo najprisrčnejšo zahvalo; posebej pa se zahvaljujemo prečastiti duhovščini za poslednjo tolažbo kakor tudi gospodom zdravnikom ter požarni brambi in vsem prijateljem in znancem za mnogoštevilno udeležbo na njeni zadnji poti.

Globoko žalujoča rodbina Žuraj.

SLOV. BISTRICA, januarja 1926.

Trgov. HIŠA

z gospodarskim poslojem in dobičkanosnim vrtom v Planini pri Rakeku, naprodaj. V hiši se je dolgo let vršila trgovina z mešaním blagom in mesar. obrtjo; nahaja se ob cesti, tik državne meje. Interesenti naj se obrnejo na Jakoba BUČAR, Rakek. 566

Zahvala.

Podpisana se zahvaljuje »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani, ker mi je po smrti mojega moža izplačala kljub kratki dobi zavarovanja, ves znesek, ter jo obenem najtopleje priporočam.

Franja Grillj, Blagovica pri Lukovici.

PERJE!

kokošje, purje, račje, gosje in gosji PUH, prodaja in razpošilja po najnižji ceni

E. VAJDA

Čakovec, Medjimurje

Odda se takoj

v najem v novozgrajeni enonadstropni hiši, cirka 12 km od Ljubljane, v prometnem kraju, več lepih prostorov, primerni za trgovino ali obrt, in več stanovanj. — Poizve se v upravi lista pod št. 445

KANADA

Rodbine naselnikov in poljski delavci!

Kanadska vlada je za pomlad 1926 dovolila naselitev gotovega števila poljskih delavcev in kmečkih rodbin.

To število je pa majhno in se ne sme prekoračiti.

Oni, ki se zanimajo za pobilje pogoje, dobe vsi brezplačne informacije pri

CANADIAN PACIFIC

Ljubljana, Jos. Zidar, Dunajska 31
Zagreb, Petrinjska 40